

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga št. 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica šte. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nauk naših taborov

Vselej, kadar tok zgodovine zanese slovenski narod do kritične točke, se pojavlja v njem želja po velikih zborovanjih po taborih. V takih časih, na razpotjih narod hoče videti sam sebe, se hoče znova prepričati o svoji življenjski sili in o svoji moči. Prvi taki tabori, katerih govorniki in udeleženci že zdavnaj počivajo pod rušo, so dvignili neko nejasno ljudsko čustvovanje v živo narodno zavest, ki je klila in gnala svoje sadove dolga desetletja pod avstro-ogrsko monarhijo. Deklaracijski tabori so zopet zbirali narod in ga krepili za nadaljni korak v novo državo. Letošnje leto bo tudi zaznamovano v zgodovini slovenskega naroda, kot ena izmed tabornih dob. Ves svet se zaveda, da smo na samih križpotjih. Tudi slovenskemu narodu na tem evropskem prepihu ni bilo prizanešeno. Tudi ta Benjamin Evrope gleda s široko odprtimi očmi, da bi v splošni dirki ne zamudil svojega časa. Mogočna je bila njegova pot od slovensko govorečega ljudstva v slovenski narod podložnikov, do državnega naroda v mednarodno priznani povezanosti s Hrvati in Srbi. V tej družini hoče razviti svoje preizkušeno in ojeklenelo bistvo, zato je ponovno pred samim seboj planil na dan, da bi se videl, da bi se vzljubil in v valu tisočih in tisočih množic dobil smernice in poguma za plemenito zgodovinsko važno delo, ki ga čas vedno očitneje nalaga na njegova ramena.

Ni še čas, da bi mogli iz zgodovine dalje slutiti sadove letošnjih taborov. Le to vemo, da so mogočno zbrali narodovo silo in ob bellem dnevu pokazali, kakšen ta narod je in kaj hoče. Sredi vselega kipenja in vrvenja, ki je zajelo vasi in mesta je smrt zelo značilno poslegla vmes in izbrala škofa Jegliča, ki je kakor oče svojega naroda do zadnjih dni skrbno bdel nad njim in se tako rekoč z govorniškega odra preselil v večni dom. Vse to se je zgodilo v dobi nekaj mesecev, kar je bil ves narod od tedna do tedna skoraj neprestano na nogah. Zanimivo je bilo to leto in upajmo, da bo rodilo polne sadove.

Najbolj značilno za ta letošnji val narodnega prebujenja je to, da prav za prav niti ne vemo, kdo ga je sprožil. Vzrastel je in se širil naprej, da je zajel sleherni slovensko vas. Prvo pobudo je že dala Ljubljana. Ne bo se pa mogla ponasati, da bi v teh treh mogočnih mesecih vodila slovenski življenj. Vse je teklo kar nekako samo, vas in podeželsko mesteca sta zadihala tako rekoč sama od sebe in razgibala svojo moč. To je najboljši dokaz, kako samoniklo in vse narodno je bilo to gibanje ljudstva. Tisoči in tisoči slovenskih fantov, ki so vodili vsa pripravljena dela in se potili ob dneih zborovanjih in na lastne stroške opravili vsa pota in vse posle, ki so a takimi prireditvami v zvezi, so pokazali največjo požrtvovalnost in nesebično vdanost narodni misli. To pa tudi dokazuje, kako je že v ves narod prešel enotni duh ali vsaj enotno hrepenenje. Kadar se na tako različnih krajih skoraj brez navodil, vsekakor pa brez ukazov centralnega vodstva pojavlja tako enoten val, je to pač veselo znamenje, kako se narod sam po sebi zrašča v živo celoto.

Danes vsi vemo, da nihče na slovenski zemlji ne more zbrati tako silnih in tako urejenih množic, kakor si jih zbira to slovensko ljudstvo, ki zvesto varuje ideale svojih velikih škofov Slomška in Jegliča in svojih narodnih prebuditeljev. To ljudstvo je slovenski narod, vse drugo na levi ali na desni strani je lahko kopica slovensko poslušajočih društev, klubov in zbeganih tovarišij, ni pa slovenski narod. Kdor hoče temu narodu služiti, mu more služiti samo po načelih, ki jih je ta izpovedal na letošnjih taborih. Vse drugo je samovoljnost, zaljubljenost v svoj lastni nazor ali celo nasilno utesnjevanje celotnega naroda v tuje kalupe. Kdor je doslej zlobno dvomil, ali slovenski narod sploh obstoja ali ne, ali je zaveden ali ne, bo moral odsej zbrati še več hudobije, če bo hotel ostati v svojem trmasti dvomu. Kdor pa je mlačno in boječe čakal, kdaj bo ta sluteni narod vstal in izpregovoril svojo besedo, ga je moral v tej kratki dobi tudi videti in slišati. Narod je tu in je govoril, vsi, ki so bili že doslej z njim, se ga bodo še tesneje in s še večjim veseljem oklenili, vsi, ki so se doslej obotavljali, pa je še dobra volja v njih, bodo tudi vedeli, kje je njihovo mesto. Narod ne prosi, narod ne grozi, vse plemenite duše pa z močno silo privlačuje.

Ti tabori pa so tudi potrdili nazor slovenskega naroda o državi. Pokazali so, da je na tej zemlji in v tej državi samo to ljudstvo v najožjem pomenu besede nacionalno in da je vse, kar temu ljudstvu nasprotuje, protinacionalno. Vsako sumničanje slovenskega naroda glede njegove državljanske zavesti je po teh taborih končno veljavno padlo, kakor prej ali slej pade vsaka krivica. Za slovenski narod ni bilo potrebno, da bi ponovno izpovedoval svojo iskrenost, ker drugončen nikdar ni bil, bilo pa je potrebno za obrekovalce in zalezovalce, bilo je potrebno za tiste, ki so našo najmočnejšo prosvetno organizacijo hoteli zadušiti, češ da tako zahteva korist in celo obstoj države. Danes vsi iskreni Jugoslovani vedo, da napredek in obstoj države v njenem najsevernejšem koncu zahteva, da ta organizacija deluje naprej in vzgaja slovenski narod v istem duhu, kakor doslej, ker narod se je pokazal takega, kakor po svojem bistvu je, in vsi pošteni državljani našega ali ne našega rodu so morali videti, da je zavest skupne države v njem dobro usidrana in edino v njem dobro zavarovana. Stotisoči in stotisoči so v silnem navdušenju izjavljali, da bočejo živeti v trajni skupnosti s Hrvati in Srbi, povedali so pa tudi, da bočejo biti vsem in v vsem popolnoma enakopravni, kar je najtrdnjejši temelj za trajen obstoj Jugoslavije. Naše prosvetne organizacije so si v tej manifestacijah, za katerimi se skriva toliko mučnega in nesebičnega dela, izvojevale nazaj tisto enakopravnost, ki jim je bila zločinsko odvzeta. Prav tako so se telovadnice organizacije postavile ob stran vseh drugih telovadnih organizacij, ki so sicer doslej neopra-

Danes Masarykov pogreb

Predsednik vlade dr. Stojadinović zastopa Jugoslavijo Pogreb bo imel izključno vojaški značaj

Praga, 18. TG. Danes je bilo razglašeno, da bo pogreb predsednika Masaryka imel izključno le vojaški značaj. To se pravi, da nobeno društvo v kroljih, nobene ustanove in sploh občinstvo ne bo pripuščeno v sprevid. Predsednik Osvoboditelj je bil dolgo let član Sokola, zato bo izjemno dovoljeno stopati v sprevidu samo delegaciji češkoslovaškega in jugoslovanskega Sokola.

Vojaški sprevid bo vodil inšpektor češkoslovaške vojaške obrambe general Sirovy. Na čelu sprevida bodo nosili vse prapore in znake češkoslovaških vojaških enot. Spremljali jih bodo posebne vojaške straže s poveljniki iste enice, kateri prapor spada. Za zastavami bodo hodili oddelki pehote. Nato gredo legionarji, Sokoli in končno topovska lafeta z rakvijo. V raket bo vpreženih tri pare konj. Za rakvijo bodo šli člani predsedniške rodbine, potem predsednik republike dr. Beneš, vlada na čelu z ministrskim predsednikom, zastopniki tujih držav in člani poslanskih zbornic. Z njimi bo udeležba civilistov v sprevidu zaključena ter bo ostanek sprevida izpolnjen izključno z vojaškimi oddelki, ki jih tvorijo trije polki pehote, polk dragoncev in dva polka topništva. Vojaški del sprevida se ustavi pred Narodnim muzejem na Vavčavskem trgu, odkoder gre lafeta s civilnimi udeleženci pred Wilsonov kolodvor. V tem času se pripravi vojaštvo za zadnji mimohod pred svojim mrtvim predsednikom. Po mimohodu pred Wilsonovim kolodvorom ponesejo truplo v pripravljeni

vlak z dvema lokomotivama, ki bosta odpeljala predsednikovo truplo v Lane. Nekaj minut za tem vlakom bo šel drugi s civilnimi udeleženci pogreba. Tako bo država počastila zadnj pot svojega Osvoboditelja.

Dr. Stojadinović na pogrebu

Belgrad, 20. septembra. AA. Saei ob 22.50 je odpotoval v Prago predsednik krajeve vlade iz zunanji minister dr. Milan Stojadinović v spremstvu šefa svojega kabineta dr. Dragana Protiča. Dr. Stojadinović bo načeljeval jugoslovanskemu uradnemu odposlanstvu na pogrebu predsednika Masaryka.

Zastopstvo Ljubljane

Praga, 20. septembra. AA. (CTK.) Snoči je prišlo semkaj odposlanstvo mesta Ljubljane s pred-

sednikom dr. Adlešičem, ki bo prisostvovalo pogrebu predsednika Masaryka. Odposlanstvo je pozdravil na postaji župan Prage dr. Zenkl. Snoči je dospelo tudi jugoslovansko parlamentarno odposlanstvo pod vodstvom Čirčiča in Mažuraniča. Na kolodvoru sta ga pozdravila predsednika češkoslovaškega parlamenta in senata Malypetr in Soukup, nadalje praški župan dr. Zenkl, predsednik rumunskega senata Saveanu ter poslanik dr. Protič. Z istim vlakom so se pripeljala tudi odposlanstva jugoslovanskih dobrovoljcev, invalidov, rezervnih častnikov in delavstva.

Danes govor dr. Korošca

Belgrad, 20. sept. m. Jutri ob 7.30 zvečer bo v radiu govoril notranji minister dr. Korošec. Njegov govor bodo prenašale vse jugoslovanske radijske postaje.

Minister za telesno vzgojo v Ljubljani

Na Stadionu med slovenskimi fanti in dekleti „Vtis, ki ga vse življenje ne bom pozabil“

Ljubljana, 20. septembra. Minister dr. Rogič je danes dospel v Ljubljano iz Maribora, kjer je prenočil. Zjutraj se je poslovil od župana dr. Juvana in podžupana Žebota ter nato odpotoval z avtomobilom v Celje. Tam ga je pozdravil župan g. Mihelčič v imenu občine in vseh telesno-vzgojnih organizacij. Okoli 10 je župan g. Mihelčič priredil v hotelu »Evropa« g. ministru in njegovemu spremstvu prigrizek. G. minister je nato s spremstvom v avtomobilu odpotoval v Savinjsko dolino in čez Gornji grad. Prijetno so ga presenetili gasilci in fantovski odseki v kroljih, ki so ga počakali v štifti ter ga pozdravili. Minister je odpotoval nato čez Črnuvec in Kamnik v Ljubljano ter je dospel ob 12.45 na banovino. V njegovem spremstvu so bili med drugimi načelnik ministrstva za telesno vzgojo g. Aračič in referent prof. Uлага.

Minister dr. Rogič je obiskal g. bana dr. Natlačenca, s katerim je bil del časa v razgovoru. V imenu mestne občine in zadržanega župana dr. Adlešiča je pozdravil ministra mestni podžupan dr. Ravnihar, nato je sprejel minister zastopnika fantovskih odsekov Jožeta Hvaleta ter banovinekega referenta za telesno vzgojo g. Jožeta Lenarta.

G. ban je ministra povabil nato na kosilo v hotel »Union«.

Popoldne ob pol 4 si je minister dr. Rogič v spremstvu načelnika Aračiča, prof. Uлага in banovinskega referenta za telesno vzgojo g. Lenarta ogledal najprej telovadišče na Taboru, kjer sta

ga pozdravila ing. Beve in dr. Pippenbacher. — Nato se je odpeljal minister na kopališče Ilirije, kjer ga je pozdravil v imenu SK Ilirije ing. Bloudek, v imenu plavalne šole pa dr. Mayer. Minister dr. Rogič si je ogledal vse kopališče ter se o njem zelo poveljno izrazil. Skakalec Ziberl, ki je bil pred kratkim študent ministrstva za telesno vzgojo, je izvajal krasne skoke v vodo, s katerimi je bil g. minister zelo zadovoljen.

Obisk na Stadionu

Na Stadion se je g. minister pripeljal okoli tridevrt na 5. Tu so ga pozdravili: predsednik stadionske gradbene zadruge direktor Remec, dr. Zito in dr. Cepuder za fantovske odseke, prior Učak, Ivo Kermavner in Jože Hvale za SK Planino ter drugi predstavniki. Direktor Remec je prav toplo pozdravil g. ministra in mu razložil program izgraditve Stadiona. Minister je vprašal: »Kdaj bo Stadion popolnoma izgrajen?« Direktor Remec je odgovoril: »Teda, ko boste vi hoteli!« V imenu Dekliške zveze sta pozdravili g. ministra načelnica gđ. Pogačnikova in gđ. Krista Halnerjeva. G. minister si je ogledal vse Stadion ter je ob tej priliki izrazil svoje mnenje, da bo za balkanske igre, ki bodo prihodnje leto v Jugoslaviji, prišlo v poštev tisto mesto, ki razpolaga z urejenim stadionom!

Ministru so zlasti ugajale lahkoatletske igre in pa igre z žogo, ki jih je izvajala mladež SK Planine. Na Stadionu se je g. minister mudil pol ure, nato pa je napravil še kratek obisk k sosednemu igrišču SK Ljubljane, kjer so ga pozdravili predsednik g. Šibenik z vsem odborom in pa g. Sanein v imenu Primorja. Tudi tu so zastopniki lahkoatletov razložili g. ministru, da ima Ljubljana prvo pravico prirediti balkanske igre, potrebna pa je seveda državna subvencija. V tem primeru bo Jugoslavija nedvomno dosegla prvo mesto pri teh igrah.

Pri gasilcih

Minister se je nato odpeljal pred Mestni dom, kjer je bilo zbrano moštvo ljubljanske gasilske župe iz vseh društev in pa ljubljanski poklicni gasilci. Navzočno je bilo vse starešinstvo Jugoslovanske gasilske zveze z g. Snajem in g. Goligranem na čelu. (Starešina dr. Kodre je kot načelnik vseslovske gasilske zveze odpotoval v Prago na Masarykov pogreb.) G. Snaj in g. Goligran sta predstavila ministru člane starešinstva. Minister si je ogledal vse gasilne naprave, magirus lestve in vozila ljubljanskih gasilcev. Razne naprave mu je tolmačil podžupan dr. Ravnihar. Pred nastrojeno četo poklicnih gasilcev ga je pozdravil poveljnik g. Ivan Furlan, ki je v svojem nagovoru naglašal, da je dr. Rogič prvi minister, ki je prišel sem, da se prepriča o plemenitem delu za narod in državo s sličnim pozdravom ga je pozdravil poveljnik ljubljanske gasilske župe g. Pristovšek.

Ljubljanski poklicni in prostovoljni gasilci so nato izvajali drzne vaje, ki jih je občudovalo tudi številno občinstvo, tako skok z Mestnega doma na reševalni prt, reševanje otrok po drsalnem prt. Minister je še posebno občudoval vratlomne vaje, ki so jih gasilci izvajali s spuščanjem po vrvi ter na obeh magirus lestvah. Gasilci so v 12 minutah pokazali modern način reševanja gorečega poslopja, namreč iz notranjosti ogroženega poslopja navzven in od zunaj. Nad Mestnim domom so izvedli ogromen stožec vodnih curkov, ki bi bil zmogel v nekaj minutah zadušiti še tako hud požar. G. minister je izrazil svoje zadovoljstvo s tako visokim stanjem slovenskega gasilstva ter čestital predstavnikom slovenskega gasilstva. Nato se je odpeljal v banovinsko palačo h konferenci, ki so se je udeležili predstavniki slovenskega telesno-vzgojnega gibanja.

Nadaljevanje na 2. strani

Josef Hora:

T. G. M.

O, koga si nam vzel, ti dan septembrski?
Ogrnjen v smrtni plašč odhaja v daljni sij
e teboj svobode Tvorec, slavno dovršene,
da se nad ljudstvom svojim z Večnostjo tam sklene.

O, koga si nam vzel, septembrski ti dan?
Moža, ki pred usodo vedno stal zvrčan,
zasidran v svojem Bogu klene misli nētil
in z njimi kot z zvezdami nam nebo razsvētil.

Odstri nam tmo z oči, da videli bi bolje
kako odhaja. Jeklo stresa, srca kolje
smrt takega moža, spreminjajoč ga
v nadčasn lik človeka nevmrjočega.

Septembrski ti dan, o koga si nam vzel?
Z njim v novo je življenje novi rod zorēl
in narod se rodil pod čelom tem je znova:
vsega je prepojila srčna kri njegova.

Ogrnjen v smrtni plašč odhaja silni Mož
v zemlje črno noč, v objem nje temnih rož.
Za njim gredo milijoni, nihče jih ne ustavi,
Le zgodovina tiho stoji ob mrtvi glavi.

Posl. Tine Debeljak.

Minister dr. Rogič z gosp. banom dr. Natlačenom na banovini. Na levi referent v ministrstvu za telesno vzgojo prof. Uлага, na desni načelnik tega ministrstva gosp. Aračič.

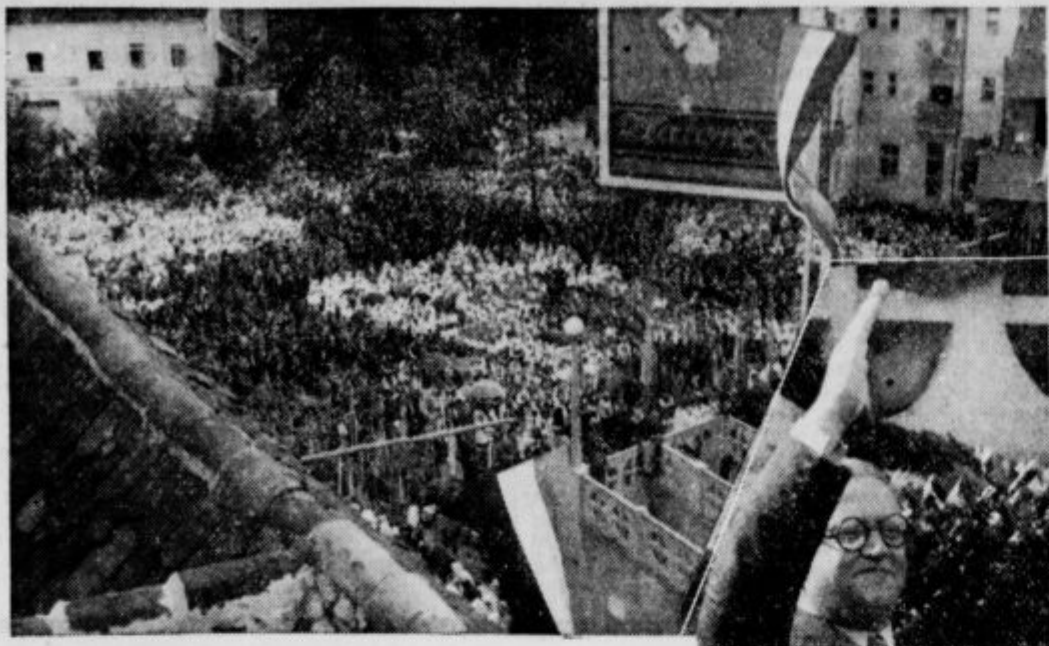
vičeno lastile neko državljansko prvenstvo. Ljudstvo je večkrat imelo srečno priliko, da je pred zastopnikom kralja pokazalo duha in sadove svojega prosvetnega in telesno-kulturnega dela. To je priznanje, ki je slovenskemu narodu vrnilo tisto državljansko čast, ki so mu jo nerodni politiki, skrivaje se za najvišje predstavnike države, vzeli. Telovadni nastop na zadnjem taboru, v nedeljo v Ptuj, pa je obiskal minister dr. Rogič, da vidi, kaj je slovenska prosveta kljub zatiranju ustvarila na polju njegovega resora. Tako je tudi ta plat našega udejstvovanja postavljena v isto vrsto z drugimi telovadnimi organizacijami, za katere se minister za telesno vzgojo zanima.

Toda ti lepi meseci so minili. Leto se zavezuje, po hribih se že vlačijo leni oblaki, nedelje so se umirile. Toda čas ne čaka. Že prihaja nov čas, ko bodo dočevje in snegovi zapirali vse te tisoče, ki so se udeleževali narodnih taborov, v posamezne domove. Njive so

zorane, brazde čakajo, treba je v to plodno zemljo vreči klenega semena. Pokazalo se je, da množice imamo, treba nam je še na tisoče in tisoče posameznikov, ki bodo vsak zase tako trdni, tako prepričani in tako navdušeni Slovenci in Jugoslovanci, kakor so bile množice. Zimskemu delu naše prosvete je treba dati enotno smer, katere konec ne sme biti v tem, kar nas čaka morda prihodnje stoletje, ampak v tem, kar nas čaka vse to stoletje. Treba je dati vsem tem mladim silam velik program, da se bo mogel ves narod navdušiti zanj in se mu posvetiti, in da ne bodo vse zimse mesece ti navdušeni fantje in poštna dekleta zaposleni le s prenašanjem kulis in učenjem vlog. Za ta vsenarodni program, ki je v kali že dan, ne bo dovolj samo kaka nova serija skiptičnih slik, ampak mora biti nekaj več, nekaj takega, česar se ves narod kot celota more oprijeti in kar obsega vse njegove ude in vso državo, v kateri živimo.

Zmagoslavje slovenske mladine v Ptuj

12 tisočem zborovalcev govori minister dr. Krek in minister za telesno vzgojo dr. Rogič

Na desni: Minister dr. Rogič govori množicam v Ptuj. — Zgoraj: Del množice na zborovališču.

Ljubljana, 20. septembra.

»Ponedeljski Slovenec« je objavil obširno poročilo o veličastnem taboru v Ptuj, ki je započel trimesečni pohod obnovljene katoliške prosvete po slovenski zemlji. Skoro vsa Slovenija je poslala svoje zastopnike na to mogočno manifestacijo, jedro udeležencev pa so bili naši zavedni Stajerci s Ptujkega polja, Slovenskih gor in Haloz. Dvanajsttisočglava množica fantov in deklet, mož in žena se je sprostita v pristnem narodnem navdušenju, ki se je pokazalo zdaj v grobni tiho in vztrajni pozornosti, s katero je sledila izvajanjem govornikov, zlasti obeh ministrov, zdaj v mogočnem odobravanju in vzklilih slovenskim svetinjam. Ptuj je naravnost gmel, kakor bi se tresli njegovi temelji.

Na predvečer slovesnosti je bila po ptujskih ulicah baklada s tremi godbami, ki se je zaključila s podoknico kumice novega prapora ptujkega prosvetnega društva ge. dr. Vidičevi. Baklada sta pristostvovala ministra dr. Rogič in dr. Krek.

V nedeljo pa se je tabor začel z veličastnim manifestacijskim sprevedom, ki je bil največji, kar smo jih letos doživeli. Nad 5000 udeležencev je korakalo v njem, razdeljenih v pester skupine. Poseben sijaj so dale sprevedu krasne zastave prosvetnih društev in fantovskih odsekov, ki jih je bilo v sprevedu 40. Spreved je defilirala mimo balkona na ptujskem magistratu, kjer sta stala oba ministra in drugi odličniki. Udeleženci v sprevedu so ju navdušeno pozdravljali in vzklicali kralju, državi, svojim voditeljem ter peli naše pesmi. Spreved se je zli na prostornem trgu za proštjsko cerkvijo, kjer so se med tem zbrale množice, ki niso našle mesta v sprevedu.

Toplo pozdravljen z belimi robcji je pristopil k oltarju lavantinski vladika dr. Ivan Tomažič, ki je najprej blagoslovil novi prapor ptujkega prosvetnega društva. Nato je vladika daroval sv. mašo, med katero je imel na zbrane krasen govor o pomenu katoliške prosvete za naš narod. Med mašo je krasno prepeval 300 pevcev in pevk močan zbor pod vodstvom organista g. Fraea.

Po maši je začel tabor prof. Alič, ki je prebral brzojavke na najvišja mesta ter nato pozdravil oba ministra ter druge odličnike. Brzojavno sta pozdravila tabor minister dr. Korosec in ban dr. Natlačen. Po prečitani brzojavki kralju Petru II. je vsa množica s spremljevanjem godbe zapela državno himno.

Kot prvi govornik je nato nastopil minister dr. Krek, ki je bil v kroju slovenskih fantov.

Govor ministra

dr. Kreka

Minister dr. Miha Krek je v svojem sijajnem govoru, ki ga je množica z največjim navdušenjem sprejela, naglašal simbolični pomen celjskega in ptujkega tabora za slovenski prosvetni program. Nato je govoril o slovenski narodni ideji, nakar je naglasil tele tehte in pomembne misli:

Ce ne bi bili Slovenci, bi tudi ne mogli biti Jugoslavlani, če ne bi bili navdušeni Slovenci, ne bi imeli moči za živje, ki so bile potrebne za uresničitev jugoslovanskega programa.

Narodna zavest, narodno prepričanje in navdušenje je del značaja človekovega, del značaja narodovega. Če kdorkoli ta značaj pokvari, je pokvarjeno vse narodno prepričanje.

Slovenstvo in jugoslovanstvo tega naroda na severnih mejah Jugoslavije sta življensko med seboj vezani lastnosti, ki druga brez druge ne moreta obstajati. Brido se motijo tisti, ki mislijo, da koristijo jugoslovanstvu, če škodujejo slovenstvu. Nasprotno: vsaka nacionalna prosveta, ki okrnjuje slovenski bistveni del naše kulture, nas dela za invalide jugoslovanske narodne misli. Samo značajni, zvesti ljudje morejo biti koristni nacionalni delavci. Le narod takih mož in žena more biti dejavno državnotvorni narod. Če pa učiš ta narod, da naj bo sam sebi nezvest, naj negira svoje lastne bistvene naravne lastnosti, da zaničuje sam sebe, potem kvariš značaj njegov in njegovo odpornost, njegovo zvestobo in nacionalno navdušenje ter nacionalno poštvalnost. Mi pa želimo naši narodni državi in nam samim ohraniti na teh narodnih in državnih mejah stražo značajnih mož, ki kot prepričani in navdušeni Slovenci dajo jugoslovanski narodni državi vse svoje sile, vse svoje moči in vse svoje misli za njen procvit in blagostanje.

Od Celja do Ptuja! Celjski tabor bo ostal zgodovinski predvsem radi silne duhovne oporoke, ki nam jo je tam govoril sedaj že pokojni nadškof dr. Jeglič. Danes smo v Ptuj poštovali novo zastavo prosvetnega društva služabniku božjemu Antonu Martinu Slomšku. Duhovno vzgojni program je obsežen v dveh besedah: od Slomška do Jegliča, od Jegliča do Slomška.

Današnji tabor v Ptuj pa je posebno značilen, ker mu prisostvuje vrhovni predstavnik državne uprave za telesno vzgojo minister dr. Josip Rogič in drugi predstavniki in strokovnjaki tega ministrstva. Zato je prav, da danes povemo in podčrtamo naše telesno-vzgojno delo, naše za-

hteve ter tozadveni naš namen in program. Zapisali smo, oblasti smo predložili in

danes ponovno izpovedujemo:

Hočemo v naši prosvetni organizaciji gojiti telesno vzgojo naše mladine. Telesno vzgojo izvršujemo in jo bomo izvrševali vestno po določenih zakonih, v njegovem duhu in namenu. Nič drugega ne želimo, kot to, da bi bila naša mladina zdrava in krepka, da bi sistematična telesna izurjenost in utrjenost dala novo odpornejšo generacijo v korist naših družin, naših domov, naše slovenske skupnosti ter v povečanje moči in sile naše države in njene narodne vojske.

Tistim, ki nas po strani gledajo, pa pri tej priliki moramo povedati tole:

V Jugoslaviji nimamo zakona, ki bi katerikoli telesno-vzgojni organizaciji dajal monopol nad telesno vzgojo mladine. Niti po besedilu, niti po duhu naših zakonov niso telesno-vzgojne organizacije razdeljene med privilegirane in zapostavljene. Tako tiste organizacije, ki so že po besedilu zakona samega označene kot telesno-vzgojne, kakor tiste, ki si pridobijo ta značaj, ker so izpolnile vse pogoje, ki jih zakon zahteva, vse so popolnoma enakopravne. Naša organizacija je zakonitimi pogoji zadostila. Zakonito odobrena so naša pravila, potrjena je naša uniforma, je naš program, naša organizacija in način dela. Delujemo javno in vabimo in želimo, da nas vidijo predstavniki vseh državnih oblasti, ki imajo skrb za telesno vzgojo v svojem delokrogu. Najprejnejši smo bili, da je pri našem celjskem taboru pristostvoval zastopnik Njegovega Velikanstva kralja. Navdušenje je prekipelo, ko sta v Kranju gledala naše vrste Nj. Vis. knez namestnik Pavle in Njeno Vis. knežinja Olga. Na naših taborih smo imeli večkrat srečno priložnost pozdravljati člane kr. vlade. Zastopniki naše hable vojske in vojniki mesta Celja in drugih krajev so imeli priliko videti, koliko je naša mladina pridobila v par mesecih sistematičnih telesnih vaj in občutiti kako lepa je ljubezen med našimi fanti in tistimi, ki kot vojniki kralju služijo. Povsod so častniki in drugi predstavniki jugoslovanske obrambne sile lahko ugotovili, da se po naših telovadnicah in telovadnicah res mnogo in pridno dela in da dosega naša fantje in naša dekleta velike uspehe v vseh panogah športa in splošne telesne vzgoje. Zdrava duša v zdravem telesu. Naša mladina se pri nas uči ljubezni do svojega kralja, kraljevskega doma in ljubezni do domovine. Ta ljubezen in zvestoba sta naše prepričanje, neomahljivo zasidrano v naši vesti ter doživeto v krepkih značajih, ki se v naši organizaciji izoblikujejo. Vse naše delo, vsi naši nastopi so in bodo taki, da bomo vselej dostojni najvišjega pokroviteljstva, pod katerim delujemo. Zavedamo se najvišje časti, ki jo na-

ša prosvetna organizacija uživa s pokroviteljstvom člana kraljevskega doma, Nj. Vis. kraljeviča Andreja.

Prisotnemu ministru dr. Rogiču pa tu slovesno obljublamo, da bomo vedno tako delali za narod in državo, da bo naše delo izraz velike hvalježnosti, da smo z njegovo naklonjenostjo dobili svoboden razmah in zakonito podlago svobodnega, enakopravnega udejstvovanja na polju telesne vzgoje.

Odklanjamo vsako surovost in nečastnost v tekmovalstvu. Zahtevamo za se, kakor za druge športne in telesno-vzgojne organizacije gentlemanško vzporedno delo, plemenito tekmo za splošno izpolnitev telesne vzgoje vsega naroda. Le skupna narodna in državna korist nam je pred očmi. V okviru tega našega kavalirskega stališča in ravnanja pa bomo odločno branili našo posest napram vsakomur, ki bi nas hotel podcenjevati. Mi se zavedamo in zahtevamo, da vsak upošteva, da smo zakonito priznana, z vsemi drugimi enakopravna, telesno-vzgojna organizacija. Že v par mesecih smo zbrali tako številno članstvo in pokazali v vseh panogah telesne vzgoje tako velik napredek, da smo si osvojili po moči in številnosti ter splošni pomembnosti v naši banovini med Slovenci prvo mesto. Kakor odločno odklanjamo vsako zastopavljanje in podcenjevanje, tako smo širokogrudni in poštvalni, vsakomur na razpolago, kdorkoli potrebuje naših moči in sil za splošne narodne in državne cilje.

V vsem našem življenju in delovanju imamo pred očmi le naše geslo: Bog in domovina!

Njegov govor je množica neprestano prekinjala z aplavzi, katerih je bil zlasti deležen minister dr. Rogič, ki je tudi stopil pred mikrofoni in pozdravil množico.

Kot zadnji govornik je nastopil dr. Hohnjec, nakar je bilo zborovanje zaključeno s himno »Povsod Boga«, ki jo je veličastno pela vsa množica.

Telovadni nastop

Dopoldanskemu zborovanju je bilo vreme izredno naklonjeno, okrog 2. pa se je zli nad Ptujem in okolico močna ploha, ki je trajala do pol 4. Telovadni nastop na prostem, ki je bil napovedan za tretjo uro, je bil resno ogrožen. Toda kljub plohi se je ob 3. popoldne zbrala na telovadišču večtisočglava množica, na čelu z obema ministroma. Telovadci in telovadke se niso ustrašili dežja. Začeli so z izvajanjem sporeda z rahlim upanjem, da se bo ploha vendar unesla. In res, komaj so minile prve tri točke, je dež prenehal in posijalo je sonce, tako da se je ostali spored odvijal brez vsakih vremenskih motenj.

Nastop naših fantov in deklet je bil res krasen. Ptujsko okrožje se je zanj temeljito pripravilo, pomogli pa so jim tudi številni telovadci iz Ljubljane. Vsaka točka je užigala viharje odobravanja. Ljudje so zdaj občudovali strumen in udaren nastop mladcev in članov, zdaj se divili gracioznim gibom mladenk in članic, zdaj zadrževali sape ob vratolomnih vajah mednarodne vrste na orodju. Minister dr. Rogič, ki je ves čas z največjo pozornostjo sledil telovadnemu nastopu, je bil navdušen in očaran ter ni varčeval z dragocenimi priznanji.

Priznanje načelnika g. Aračiča

Po telovadnem nastopu je najprej povzel besedo načelnik v ministrstvu za telesno vzgojo g. Aračič, ki je zbrano slovensko mladino navduševal k nadaljevanju njenega dela na telesnovzgojnem polju. Izrazil je občudovanje nad tem krasnim nastopom ter slednjič poudaril, kako bi bilo potrebno, da bi slovenski katoliški telovadci in telovadkinje nastopili v Belgradu, da bi tudi bratje Srbi videli, kako slovenska mladina ustvarja na telesnokulturnem polju. Svoj govor je zaključil s pozdravom: »Bog živi!«

Minister dr. Rogič v Celju

Celje, 20. septembra.

Danes dopoldne ob pol 10 je obiskal Celje minister za telesno vzgojo naroda dr. Rogič. Na potu iz Maribora v Celje sta ga spremljala šef kabineta Aračič in šef strokovnega oddelka prof. Ulaša. Avtomobil se je ustavil pred mestnim magistratom, kjer je sprejel visokega gosta v imenu Celja mestni župan g. Mihelič, okr. načelnik g. dr. Zobe, predstojnik mestne policije g. Törner ter zastopniki telovadnih in športnih društev, skavtov in gasilcev.

Na dvorišču mestnega magistrata je pozdravil g. ministra poveljnik gasilske čete g. Košir, ki je pred četo raportiral g. ministru. G. minister je pozdravil gasilce z »Bog vam pomaga«, nakar so gasilci enoglasno odzdravili »Bog ti pomaga«. —

Dekleta ptujkega polja v sprevedu.

Zobna prevlaka je ravnotako odvratna kakor nevarna.

Zobno prevlako zoprne barve, ki polagoma načinja zobno sklenino, lahko odstranimo na najenostavnejši način.

Zjutraj kot prvo, očistimo si temeljito zobe s Chlorodontovo zobno pasto. Chlorodont, ta prijetno osvežujoča metvična zobna pasta, napravi s svojo močno, toda neškodljivo čistilnostjo zobe bleščeče bele in s tem vsak obraz privlačen in lep.

Zvečer kot zadnje, očistite si brezpogojno predno greste spat ostanke jedil izmed zob, s tem da jih še enkrat temeljito očistite z zobno pasto Chlorodont.

Peneči ali ne peneči se Chlorodont, obe kvaliteti sta enako dobri. Domači proizvod. Zadoštuje ako le trikrat vbrizgnemo ustno vodo Chlorodont v kozarec s čim se poveča osvežujoči učinek redne zobne in ustne nege s Chlorodontom.

Govor g. Aračiča je vzbudil dolgotrajen vihar navdušenja in množica je ponovno vzklkala ministru dr. Rogiču.

Toplo pozdravljen je nato spregovoril predsednik Zveze fantovskih odsekov

dr. Stanislav Žitko

Pozdravil je zbrane fante in dekleta v imenu Zveze ter jim čestil k uspehom, ki so jih pokazali. Zdrav duh v zdravem telesu je tudi naše geslo. Hočemo, da postanemo močni borci za duhovne vzore, hočemo, da je tudi naše telo močno in odporno, hočemo biti zdravi, disciplinirani in močni. Hočemo, da sta narod kot celota in država zdrava, močna in odurna. Zato pa morajo biti posamezniki močni zdravi in odporni. Na tem polju je veliko poslanstvo naše Zveze fantovskih odsekov. V kratkem času njenega udejstvovanja so se pod njenim okriljem po vsej Sloveniji zbrale številne vrste naših fantov-telovadcev, ki so se z vso verno in resnostjo posvetili telesnovzgojnemu delu. Obljubimo, da bo storil vsak, kar je v njegovih močeh, da se to delo nadaljuje in da bo naša Zveza korakala od uspehov do uspehov. Ministru dr. Rogiču in njegovemu spremljevalcu pa se iskreno zahvaljujemo, da so s svojim obiskom počastili našo prireditev. Prosimo naklonjenosti, da bo državna oblast pravično priznala pomen našega dela za domovino.

Z dolgotrajnimi ovacijami ministru dr. Rogiču je bil krasno uspeli telovadni nastop zaključen.

Ministra dr. Rogič in dr. Krek gledata spreved mladine v Ptuj.

Ogledal si je tudi gasilski dom, kjer je občudoval vzorni red v gasilskih prostorih. Nato je v spremstvu g. župana odšel v sejno dvorano mestnega načelnstva. Tu so se mu predstavili zastopniki: predsednik Fantovske podzveze g. prof. Bitene, predsednik Sokola g. dr. Hrašovec in zastopniki štirih športnih društev, Skavtov in gasilcev. Spregovoril je g. župan Mihelič, ki je v toplih besedah pozdravil g. ministra ter naglašal važnost telesne vzgoje za bodočnost naroda in države.

G. minister se je zahvalil: Spoštovana gospoda! Ko vas vidim zbrane za skupne interese našega naroda, vas prosim, gospodje predstavniki, kakor tudi zastopnike telovadnih in športnih društev ter gasilcev, da kakor danes skupaj zbrani, skupno delate in se trudite, da rešimo tako važno nalogo vzgoje našega naroda, da se dvigne in okrepi naša mladina, da bo čvrsta, da bo čvrsta naša domovina Jugoslavija. Povsod in vedno vam hočem pomagati, kjer in kolikor mi bo v moči. Presenečen sem nad toliko ureditvijo telovadnih in športnih društev v Sloveniji in nikoli ne bom pozabil lepih in ljubeznivih sprejemov v vaši lepi Sloveniji. Zahvaljujem se vam za ljubezniv sprejem in vas najlepše pozdravljam.

Nato se je podal g. minister v spremstvu g. župana, g. okrajnega načelnika dr. Zobe, predstojnika mestne policije g. Törnerja in g. prof. Bitenca v hotel Evropo, kjer se je g. minister zamudil četrte ure. Pet minut pred pol 11 pa se je odpeljal v Gornji grad.

Nemški avtomobilisti v Ljubljani

Ljubljana, 20. septembra.

Kakor smo že poročali v nedeljski številki in v »Ponedeljskem Slovencu«, so dospeli v Slovenijo v nedeljo nemški avtomobilisti. Prenočili so na Bledu, davi ob 9 pa so nadaljevali pot proti Ljubljani. Goste vodi poveljnik nemškega motorizma general Hühnlein. Kakor smo poročali, je prišlo 37 avtomobilov s skupno 83 gosti. Ljubljanski avtomobilski klub jim je okoli 11 pripravil v hotelu »Miklič-malico, nakar so avtomobilisti takoj odpotovali proti Zagrebu.

Na poletu v tekmi s smrtjo

(Švedska pilotska zgodba.)

Na severu Švedske, kjer je malo cest in še manj železnic; kjer so stalne naselbine po sto kilometrov oddaljene druga od druge; kjer določajo severni jeleni, premoženje Laponcev, poletno bivališče lastnikom čred; kjer dajejo pokrajini neskončno veliki gozdovi in nepregledna barja in reke in jezera tako svojsko lice; kjer so cerkve in bolnišnice že občudovane velegradbe, ki jih Laponec komaj kdaj vidi; kjer pa povsod preži na človeka tudi huda sovražnica človeštva — bolezen: na severu Švedske je letalo pač ena najbolj koristnih iznajdb.

Letalo opravlja tu zares pravo pravcato zdravniško službo. Zakaj, kjer je bilo prej radi nedo-

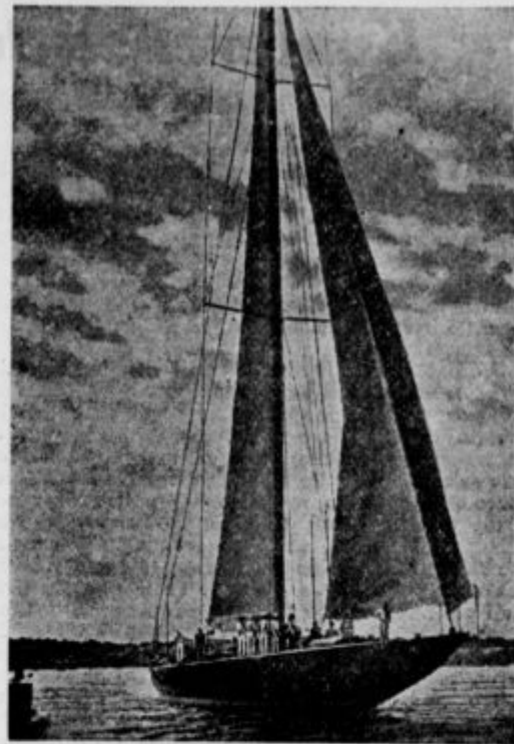
nil hidroplan, da odleti po bolnika. Trdno in brzo je pilot vodil svoj stroj proti severu, preko gozdov, barj in jezerov, v tisti kraj, ki je bil oddaljen več sto kilometrov in kjer je bilo življenje človeka v nevarnosti. Na pol poti sta se vznemirila pilot in opazovalec, zakaj, naglo je padalo živo srebro v toplomeru in skoraj je zdrknilo pod ledišče.

Zelene, predpomladanske ploskve barj so se spremenile v polja same slane in jezera, ki je letalo brzelo nad njimi, so bila pokrita z ledeno skorjo. Pilot je spustil letalo niže in videl, da je resnica, kar se je dozdevalo opazovalcu: jezero za jezerom je bilo zamrzlo.

so se tako zelo prestrašili, da so se komaj še upali gledati v nebo, zakaj zdaj je letel orjaški dežnik nad njimi, se nalahno sklanjal k njim, odfrčal je preko taborišča in se je spustil ne daleč od njih na tla. Laponce so se le neradi približali pristajališču nebeskega letalca. Opazovalec zdravniškega letala je tekel proti njim. Niso ga mogli dolgo občudovati, saj je koj zahteval, naj mu vse, moški, ženske in otroci, prinesejo sekire in kladiva in naj gredo z njim na jezero. Zakaj? Le nikar nobenih dolgih, nepotrebnih vprašanj! Ali ni nekdo pri njih v nevarnosti za življenje? Jim bo že pokazal, kaj morajo storiti!

Zdvajali so o zdravi pameti tega letalca in so le neradi prinesli orodje in kar niso hoteli na nevarno ledeno jezero. Letalec je vzel težko sekir in je šel pred njimi na led. Potem pa, ko je dognal, da je ledena plošča tako močna, da morejo vsi nanjo, je poklical Laponce k sebi. Prihajali so prav previkno in še zmeraj niso zaupali letalcu. Ko je pa začel s sekiro sekati led, so vendar sprevideali, da se letalcu le ni preveč zmešalo od poleta po zraku. Spoznali so, kako bo moči njih na smrt nevarnemu bolniku priti na pomoč in so urno pograbili za orodje. Na vso moč so začeli udrihati po ledu in so izsekali širok in dolg jarek v led jezera in so začeli veselo vzklikati, videč, kako je resnično letalo pljusnilo v jarek vode. Zadehi so se kot zmagovalci nad ledom in smrtjo.

Ze čez nekaj časa nato pa se je hidroplan z na smrt bolnim Laponcev dvignil v ozračje. V bolnišnici v Haparandi pa so že čakali drugi rešitelji, da rešijo Laponce življenje.

Dve sto milj od Njujorka se je ob nevihti odtrgala in izgubila na morje slavna jahta »Endeavour I«, ki je že večkrat zmagala v mednarodnih tekmah. Na jahti je bilo ob nesreči 19 oseb, ki so zanje v največjih skrbih, saj je mogoče, da je 100 stotov težko sidro potegnilo jahto v globine morja.

Dunajska rotunda, ki so jo bili 1873 postavili za svetovno razstavo, je zgorela.

statkov zdravniške pomoči nešteto življenj izgubljenih, smrti zapisanih, pa dandanašnji letalo premosti vse razdalje in vsak dan dirka v tekmi s smrtjo in po večini tudi dobi zmago v tej dirki.

A taka tekma ni brez nevarnosti. V divjih pokrajinah ledenega severa nima pilot nobenih urejenih pristajališč in celo jezera ga dostikrat prevarijo. Tedaj je treba imeti glavo na pravem mestu; zakaj, konec koncev je le drzna tveganost tisto sredstvo človeške umetnosti, ki slavi zmago nad smrtjo.

Nekega jutra je prišla v bolnišnico v Haparandi, švedsk. pristanišču na najsevernejšem koncu Vzhodnega morja, nujna vest, da je treba čim prej priti na pomoč. Klic na pomoč je prišel iz taborišča Laponcev, ki so se utaborili ob jezeru Kilpisjervi, na meji treh držav. Takoj se je dvig-

čim sta priletela nad jezero Kilpisjervi, sta opazila, da je tudi tu jezero pokrito z ledom in da je nemogoče spustiti se s hidroplanom nizdol. Kaj bi bilo storiti? Vrniti se in prileteti z letalom za nad kopno zemljo? Izguba časa bi mogla dotičnemu bolniku še ugrabiti življenje, ne glede na to, da mogoče led ni bil toliko debel, da bi mogel držati letalo. Več dolgih minut je krožilo letalo nad jezerom Kilpisjervijem in nad laponskim taboriščem, iz katerega je razburjeno prihitelo nekaj etanovalcev, mahaje z rokami in glasno kričaje, ko da bi razburjenje kaj zaleгло.

Hidroplan je še nekajkratov zakrožil nad jezerom in taboriščem, nato pa so zagledali Laponce čudovit prizor. Z letala, ki se je spet dvigalo v ozračje, se je odločil zavoj, frfotal v padcu sem in tja in se nemudoma odprl ko dežnik. Laponce

Zračni vijak poleg antene

Neka ameriška vest pravi, da je pred nekaj leti prišel na farmo T. G. Barkerja iz Wenstona v Minnesoti neki potnik, da bi mu prodal radijski aparat, ne da bi bil farmarju povedal, da je za pogon aparata potrebna elektrika. Ker pa v Wenstonu ni bilo elektrike, se je Barker domislil, da bi silo vetra uporabil za proizvajanje elektrike. Dasi je ta vest manj verjetna, vendar velja ta dogodek kot rojstni datum »industrije vetrac«. Ta industrija je najmlajša industrija v ameriškem gospodarstvu. Ko so ljudje zvedeli za to iznajdbo Barkerja, je čez nekaj mesecev nato dobila tovarna zračnih vijakov prva naročila. Zdaj so zračni vijaki že v sto tisočih izvodih razširjeni po Ameriki.

Ali je pa s tem svet resnično dobil idealni

leto le pol dolarja stroškov, tako da so prav za prav ti aparati zastopni. Nekateri boljši aparati imajo še razne dostavke, da uspešneje delujejo. Če razsaja orkan, se ne izrabi vsa vetrovna energija. Prav občutljivi vijaki pa pomagajo proizvajati elektriko že tedaj, ko pihlja le nalahna sapica.

Zračni vijaki so pa na drugem področju povzročili kar revolucionarno spremembo. Več in več Amerikancev uporablja na svojih počitnicah posebne stanovanjske vozove, ki jih priklopijo k avtomobilu. Ti vozovi so električno urejeni, a doslej so bile velike težkoče z elektriko. Baterije motorja ni kazalo preveč obremeniti in zlasti še, ko je avto stal, ni bilo moči dobiti za-

Predsednik Masaryk na mrtvaški postelji.

vir sile za potrebe v gospodarstvu? Zamisel velikih stolpov za zračni pogon so po vseh deželah že zavrgli, pač pa so se razširili mali zračni vijaki. Stojijo na hišah oddaljenih vasi in na samotnih farmah; njih krila se vrtiljo na skednjih, dajejo moč za ventilacijo po kavarnah in pogonjajo — kar je njih poglavitna naloga — radijske aparate.

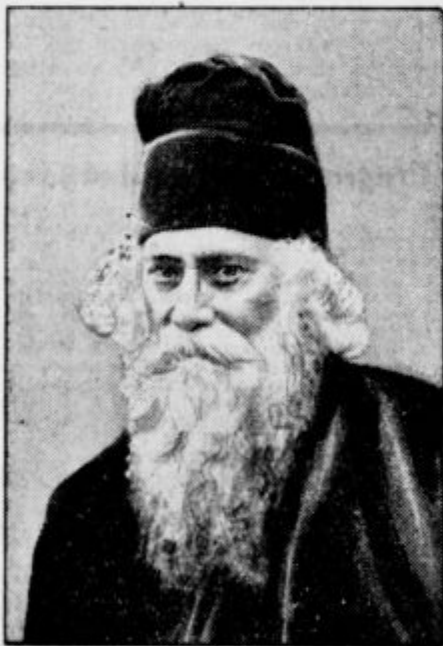
Zračni vijak je prav za prav kaj preprosto narejen. Poglavitni del je majhen ali večji zračni vijak iz trdega lesa s kovinskimi robovi, ki je v zvezi z generatorjem, ki spreminja mehanično delo zračnega vijaka v električno silo. Za večjo uporabo, kot za kurjenje štedilnika, za kurjavo sploh itd., so dosedanja vzorci še preslabotni.

»Industrija vetrac« izdeluje aparate, ki jih je dobiti že za 15 dolarjev. Tudi najdražji porabi na

dostne elektrike. Tu je priskočil na pomoč zračni vijak. Zračni vijaki kar srkajo med vožnjo silo vetra in napolnjujejo baterijo s pomočjo navadnih zračnih tokov. Zračni vijaki se kar avtomatično prilagodijo vetru. Zdaj se torej nič več ne pripeti, da bi začel sprejemnik radia zaradi pomanjkanja elektrike štrajkati. A tudi drugi električni predmeti, kot likalnik, lonec za kuho, stroj za umivanje krožnikov so prav poceni preskrbljeni z elektriko. Odkar so napredni zračni vijaki, ima ameriška električna industrija več in več odjemalcev.

Divizija četrtega angleškega brodogradilnega podjetja, ko odpluje iz vojnega pristanišča Sherness, da prevzame nadzorstvo nad roparji podmorskih čolnov.

Slavni indijski pesnik Rabindranath Tagore, ki se mu bolezen hujša in je pričakovati skorajšnje smrti.

Nočna obramba proti letalskim napadom

Iz Anglije smo dobili poročilo o uspešnih poskusih nočne obrambe proti letalskim napadom.

Zračni napadi, posebno napadi na nezaščiteni zaledje, predstavljajo v modernem vojskovanju največjo nevarnost. Moderni protivzračni topovi so sicer že tako izpopolnjeni, da morajo letala, če se hočejo izogniti ognju protiletalskih baterij, leteti v višini 8 do 10 tisoč metrov. Temu nasproti pa danes gradijo letala z vedno večjo hitrostjo in vedno večjim akcijskim radijem.

Ce je obramba pred letalskimi napadi že podnevi težka naloga, je tem težje zadržati skupino bombnikov, ki priletijo v temni noči, da uničijo mesto ali kak drug objekt v zaledju.

Letalec, ki leti ponoči nad pokrajino v veliki višini, vidi obrise ozemlja, nad katerim leti, celo kadar je čisto temna, brezmesčna noč. Poskusi pa so dokazali, da, če po površju zemlje pravilno razmestimo močne svetilke, tako da mečejo luč proti nebu, dosežemo, da ta močna, proti nebu usmerjena svetloba tako zaslepi letalca, da se ne more orientirati. Letalec pač lahko spušča bombe, ne more pa vedeti, kam bodo padle.

Za razsvetljenje teritorija z 200 km širine in 400 km dolžine, to je 80.000 km² (Slovenija je približno toliko velika), bi bilo treba 20.000 acetilenskih svetilk, katerih vsaka bi stala okoli sto dinarjev. Vsaka dva kilometra bi torej morala stati ena taka svetilka.

Italijanski Afričani

Ko je neki Evropejec bival pred 10 leti v Zliteni, v severnoafriški Mekki, in je modri šerif iz rodu Mohamedovega govoril zbranim poslušalcem, je zaslišal te besede: »Velik pesnik našega ljudstva je zagledal v sanjah Adama in ga je vprašal: 'O, oče vseh narodov, povej mi, ali so tudi Berberi tvoji sinovi?' Adam je odvrnil: 'Kako moreš le to vprašati? Če bi bilo to res, bi koj zapustil Evo!'« — Ta primer je dokaz, kako so si bili Arabci in Berberi sovražni, dasi živijo zdaj v Libiji lepo složno skupaj. In vprav to je veliki uspeh kolonizacijskega delovanja Italije.

Na prvi pogled je moči komaj razločiti Berbere od Arabcev. Veliko Berberov si je izbral arabski jezik za svoj družinski jezik, ne da bi bili drugače kaj v sorodu z Arabci. Eno pa je resnično: glede na plemo je več Libijcev Berberov kot glede na jezik. V pokrajinah Zuara, Giado, Jefru, Nalut in Ghadames živijo še dandanes Berberi, ki govorijo svoj jezik in so ponosni na svoj rod. Sicer živijo v Libiji štirje tipi: Berberi, ki so si ohranili svoj jezik; Berberi, ki so le po plemenu Berberi, a ki govorijo arabščino; dalje Arabci najčisteje krvi, kot na primer v Zliteni in arabsko-berberski mešanci, ki živijo predvsem v Tripolisu in Tarhuni.

Arabci, ki jih je okrog 200.000, tvorijo več kot tretjino vsega prebivalstva v Tripolitani; Berberov je ondi več kot 140.000, od teh jih kakih 42.000 govori berbersko, dasi večina znajo vsi arabsko. Dalje je v Tripolitani približno 180.000 Arabo-Berberov, nedoločnega izvora, dasi vsebujejo več berberskih značilnosti.

Veliko je pa tudi črncev iz Fezzana in Sudana,

»Tukajle na tej klopci sem imel nekoč se-stanek!«

»No, povejte, povejte, kako je bilo!«

»Kaj je bilo... Nič ni bilo — saj ona še prišla ni!«

Tripresna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedej.

»Ni ga več,« se je oddahnil Jožek, ko se je do kraja prepričal, da je prikazen izginila. »Se bo že prikazal, nič se ne boji!« je rekel Nande — kakor da si Jožek nobene stvari pod milim nebom ne bi bolj želel, kakor se enkrat videti grajskega duha... »Ze tako je dovolj grozno, zdaj me pa še ti strasiš!« ga je užaljeno zavrnil Jožek in ga jezno pogledal izpod čela.

Nande ga je prijateljsko objel in ga pomiril: »No, no, nikar se ne razburjaj, saj nisem mislil zares!«

Nenadoma sta postala pozorna. Koraki skrivnostnega neznanca so spet zamolklo zadoneli v grobno tišino. Dečka si vsega tega nikakor nista mogla razložiti: duh v beli halji se jima je bil približal čisto neopaženo in tiho, ta pa tako glasno škrtkljal!

»Meni se vse tako zdi,« je šepnil Nande, »da sta dval Eden hodi tiho, drugi pa glasno.«

Po prethitih sta šla dalje. Nande se je z obema rokama oklenil zidu in se tako tipajoč splazil do ogla. Ko je iztegnil desnico, so se zdajci pokazala od druge strani velika roka in se kakor nehoti dotaknile njegove.

Nandeta je spreletelo po vsem telesu kakor električni tok. Presunljivo je kriknul in kakor brez uma stekel po rovu nazaj. Jožek pa za njim.

Gledališče

Drama — Začetek ob 20

Sobota, 25. septembra: »Julij Cezar.« Otvoritev dramske sezone. Premierski abonma.

Nedelja, 26. septembra: »Matura.« Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

Obisk misijonske razstave na velesejmu

Obilni obisk »Indijske misijonske razstave« na prostoru ljubljanskega velesejma

priča, kako privlačna in zanimiva je ta razstava. Razstava ostane odprta še do vključno nedelje 26. septembra 1937 vsak dan od 9—12 in od 15—18. Vhod je sedaj iz drevoreda v Tivoliju. Večje skupine naj se naznani na naslov: Bengalski misijon D. J., Ljubljana, Zrinjskega 9 (telef. 31-69).

Agnes Günther:

Dušica - Rožamarija

»Kaj pa je v njej?«

»Srebrno okovan, ko jabolko velik črnlnik iz jantara.«

»Ta je moj, tega moraš meni prepustiti!«

vzklikne Rožamarija.

»In še knjiga, rokopis, izpoved lepe duše.«

Glavi obeh vnukov se sklanjate nad staro knjigo. Imena ni najti. Toda novo razočaranje.

Knjiga ima le nekaj popisanih strani in vsebuje očividno le neke dele svetega pisma.

»Kakšno besedo bi bila že smela vmes napisati,« zagodrnja Harro.

»Glej!« Rožamarija pokaže na list, na katerem stoji besede:

»Ljubite svoje sovražnike!«

»Se je tudi s tem ukvarjala, kot nekaj t, Rožamarija?«

»Jaz sem se bila le poglala. Toda običala sem, Harro. Mi je bilo pretežavno. Dospela sem le do najnižje stopnje.«

»In sicer?«

»Do modrega možička.«

»Ne bodi tako skrivnostna, prosim!«

»Ne govorim rada o tem, ker je tako bore malo.«

»Molčati?«

»Meniš, da je ona več o tem doumela?«

vpraša Rožamarija.

»Tu v platnicah je še nekaj!« Brž izvlečeta kos zloženega papirja, ki ga skrbno razprostreta.

Prikaže se temen, mehke koder, zgoraj ovit s srebrno nitko, ob kateri je visela tablica z napisom: »Najdražestnejši od božjega norca.« Bil je to rokopis popraviteljca not.

»Božji norec! Si že kdaj slišal te besede?«

»Sem jih že včasih slišal, tu in v Braunecku. Kot nekako kletev, če hočejo koga označiti kot prav neumnega. Pa tudi pod temi besedami so

Sport

Potrebe slovenskega športa

Zastopniki športnih panog, kolesarstva, motociklistike, taborniških pokretov, akvizičnega in gozdovništva, ki so se zbrali na povabilo kraljevske banke uprave pri banovinskem referentu za telesno vzgojo, g. Adolfu Lenartu, so izdelali na svojem sestanku spomenico, ki so jo predložili g. ministru za telesno vzgojo naroda dr. Rogiču o priliki njegovega inspekcijskega potovanja po Sloveniji 20. septembra t. l. Podobno spomenico so g. ministru dr. Rogiču predložili tudi delegati vseh športnih organizacij dravske banovine.

Iz prve spomenice posnemamo sledeče: Kolesarski šport pri nas ovirajo v razmahu visoke takse, ki jih morajo društva plačevati državi, banovini ali občini. Zastopniki kolesarstva dalje naprošajo g. ministra, naj bi stopil v stike z ministrom za gradbo, da bi to ministrstvo poskrbelo, da bi se vse večje ceste pri nas gradile po modernih sistemih, tako da bi ob straneh imele kolesarske steze. Uvedla naj bi se zaradi varnosti cestnega prometa tudi posebna cestna policija. Predlogi predstavnikov kolesarstva so vredni upoštevanja: v dravski banovini je bilo preteklo leto registriranih okoli 142.000 koles, v vseh ostalih pa je samo ca. 73.000 koles. Dravska banovina plačuje letno za prijavo koles 710.000 din takse. Letos je bilo na novo kupljenih 11.250 koles. Država je na račun njih uvoza prejela 2.250.000 din carine.

Zelo razširjena je pri nas tudi motociklistika. Motoristi naprošajo g. ministra, da bi od ministrstva za pošto in telegraf izposloval dovoljenje, da bi ob večjih športnih prireditvah stavljal na razpolago prirediteljem svoje tehnične naprave kot so telefon, radio itd.

Skavti in gozdovniki družijo predvsem mladino revnih slojev. Tudi skavti in gozdovniki, ki skrbijo za dobro vzgojo ljudi in državljanov s tem, da jih bližajo prirodi, so pri delu naleteli na nekatere težave, za uspešno delo bi bilo potrebno, da se dovoli vsejši solski mladini sodelovanje pri teh dveh pokreth. Pravilniki teh dveh organizacij jamčijo za neoporečnost taborov. Skavti in gozdovniki bi tudi radi dobili za zimsko predavanja brezplačno na razpolago šolske prostore. Da za nadziranje posameznih edinic dobe centralne in župne uprave brezplačno vozovnico. Dalje prosijo, da bi jim ministrstvo zajamčilo redno letno podporo. Obe organizaciji imata premajhne podpore, ki ne zadostata za uspešen razvoj. Program in delo skavtov ter gozdovnikov se od vseh najbolj približujeta tendencam, ki jih ima ministrstvo za telesno vzgojo naroda z ozirom na obvezno telesno vzgojo mladine.

Iz obširne druge spomenice pa posnemamo tole: Delegati športnih organizacij v draveki banovini so trdno prepričani, da bo uspešno in sistematično delo za telesno vzgojo naroda možno šele, ko bo dobilo nov moderni zakon o športu. Ko se bo ta moderni zakon, ki bo priznaval zasebno iniciativo in varoval popolno nepolitichnost športnih organizacij uveljavil, bo rešil vsa raznovrstna zdaj pereča športna vprašanja in probleme. Ti problemi bi bili: sodelovanje ter ingerenca države v športnih organizacijah, gradnja in vzdrževanje športnih naprav ter prostorov, zdravstveni nadzor, dotok naraščajočemu športno udeleževanju šolske mladine, pa tudi ustanovitve državne visoke šole za telesno vzgojo. Dokler ta zakon ne bo uveljavljen, pa naprošajo delegati g. ministra, da bi upošteval naslednja načela: Ministrstvo za telesno vzgojo je strokovno, zato naj bi posamezne strokovne referente opravljali športno-strokovno izobraženi referenti (referat za ženski šport naj vodi žena). Dalje naj se krediti ministrstva uporabljajo samo za namen telesne vzgoje. Za druge morebitne potrebe naj se zagotovijo ministrstvu poseben kredit. Podpore (iz državnega proračuna) klubom in podvezam razdeljuje banovina. Slovenski športniki so mnenja, da je visoka šola za telesno vzgojo nujno potrebna. Ustanovi naj se postopoma in sicer tako, da se najprej ustanovi na Univerzi kralja Aleksandra v Ljubljani stolica za telesno vzgojo. Ljubljana je od vseh najbolj množično športno središče. Zakon naj določi obvezno večletnost vseh športnih klubov v skupni državni organizaciji, da bi na ta način prišlo do smotnejše športne vzgoje mladine v značajne, zdrave in borbene državljanke. Delo športnih organizacij naj bo deležno s strani države moralne in materialne podpore. Ministrstvo naj nadalje izpolnjuje pri prometnem ministrstvu aktivnim tekmovalcem, ki potujejo na tekmovalstva 75%, vsem organiziranim športnikom pa 50% popusta. Službena potovanja zveznih funkcionarjev naj dobe na razpolago po 2 prosti vozovnici za vso državo, 2 pa za teritorij podveze (analogno Školi kraljevine Jugoslavije). Ministrstvo financ naj ukine vse takse na strogo športne prireditve. Ministrstvo za zdravje naj uvede obvezno zdravniški pregled. Ministrstvo za prosveto naj dovoli srednješolski mladini, da se športno udeležuje. Športna vzgoja je možna le na temelju športnih prostorov in naprav. Pri dotacijah se bo treba ozirati na ta sistem. Doslej je najbolj delovala slovenska organizacija. Podpreti je delo, ki ga opravljajo privatna iniciativa in idealizem športnikov. Higienično in tehnično je treba najprej urediti obstoječe prostore in naprave, nadalje pa prej kot za reprezentativne stadione po mestih, poskrbeti, da se na deželi uredi igrišča in športni prostori.

Ministrstvo naj si za neko dobo naprej izdela program, po katerem bo razdeljevalo dotacije; ministrstvo ne more vsega podjetja financirati, podpira naj le privatno iniciativo. Večjo podporo zaslužijo panoge, ki so med narodom bolj razširjene in pa panoge, ki so v interesu državne obrambe. Za nastope v inozemstvu naj ministrstvo daje finančne podpore le tedaj, kadar se prepriča, da so tekmovalci sistematično trenirali. — Posebne postavke naj bodo za državno reprezentanco; skrbti naj dalje, da bodo banovine in občine prispevale večje zneske za športni razvoj. — Skrbti naj za telesnovzgojne tečaje in za tečaje v posameznih športnih panogah. Uredi naj pravilnik Jugoslovanskega Olimpijskega odbora, v katerem so po mnenju slovenskih športnikov pomanjkljivosti. Slovenski športniki ugotavljajo, da so se v Sloveniji popolnoma in izključno po zasebni iniciativi in idealizmu razvile te-le športne panoge: kolesarstvo, motociklizem, alpinistika, hokej na ledu, smučarstvo, drsanje, ženski športi, jadralni poleti in telovadba. Od nas je šel razvoj po državi, mi smo bili pionirji. Toda mnogo naprav, ki jih je zgradil idealizem, uživa le neznatno podporo države in javnih oblasti. Slovenski športniki so delali smotno in zgradili: 15 plavalnih bazenov, 25 športnih igrišč, 16 tenis-igrišč, 5 drsalnišč na suhem, 23 smučskih skakalnic, 5 smučskih domov in 12 smučskih koč.

Vse te naprave so zahtevale milijonskih investicij ter nosijo težka denarna bremena klubov in članstva. Vse te naprave so potrebne zaradi prezahtojitve temeljitega saniranja. Predvidene podpore so izostale! Zdaj grozi, da se bo zrušilo dolgoletno delo slovenskih športnih organizacij. Slovenski športniki so ustanovili prvo splošno športno šolo, prirejali tečaje v vseh športnih panogah. Tvorili so na olimpijskih tekmah 70% tekmovalcev. Na uspehih naše državne reprezentance so bili udeleženi z 80% SK Ilirija je poživil naš pla-

valni šport. V Planici je bil zrušen nad 3 leta stari svetovni rekord v smučskem skakanju. Slovenski športniki so tudi vedno dosledno vzgajali v svoji mladini in v svojih vrstah zavedne Jugoslovane. Vse te stvari naj ministrstvo za telesno vzgojo vpošteva pri dotacijah. Dasi je dravska banovina teritorialno majhna, je vendarle storila največ za naš jugoslovanski šport in zato tudi zasluži najizdatnejše podpore od strani države. — Dravska banovina je na meji dveh visoko razvilitih držav ter to dejstvo zahteva, da se dosedanjemu razvoju s primerno državno dotacijo omogoči napredek do stopnje, ki je dosežena v sosednem inozemstvu. Dosedaj pri nas izvršeno delo je porok, da bo uporaba dotacij v bitnem interesu države.

Organizacija prihodnjih balkanskih iger je poverjena Jugoslaviji; slovenski športniki zato izražajo željo, naj se te igre vrše v Ljubljani ter prosijo gospoda ministra, da zadnji čas do srede februarja 1938. leta preskrbi tozadevni kredit.

Spomenica zaključuje: Pričakujemo, da bo ministrstvo te predloge proučilo in jih izvršilo, ker je že mnogo dosedanjih predlogov za reorganizacijo našega športa ostalo nerešenih.

Bežigrasjski table-tenis turnir

V nedeljo 19. t. m. so se pomerili bežigrasjski fantje v table-tenis-turnirju, 17 po številu. — Prvih 6 mest so dosegli:

Prvi je bil talentirani Močan Joško, ki je prejel ličen prehodni pokal. Drugo mesto je zasedel Merljak Mirko in je prejel lepo srebrno dozo. Tretje mesto je dosegel mladi Remškar, kateremu manjka še rutine. Četrto mesto pa je dosegel Marinšek Dušan. Peto mesto Staler Pavel, šesto pa Krapež Tone.

Po singel turnirju je bil še double turnir.

Prvo mesto sta zasedla Krapež Slavko, Močan Joško. Po double turnirju mixe double. Prvo mesto je zasedel talentirani par: Mici Marencić : Močan Joško. Drugo mesto pa Stopar Zdenka : Ramškar Tine. Turnir je potekel v najlepšem redu. To je dokaz, da je za Bežigradom table-tenis na že precej visoki stopnji.

SK Mladika : SK Zalog 20 : 0 (10 : 0)

Mladikarji so se včeraj razigrali kakor malo kdaj in nasuli Zalogu rekordno število golov, s čemer so si pozicijo v drugem razredu tako okrepili, da opravičeno upajo, na prehod v prvi razred, v katerega jim »zelena mreža« ni dovolila vstopa že letos. Odlično so se uveljavile nove pridobitve: Gorjoli, Covin in Gasparčić. Če bodo z enako voljo nastopali tudi v bodoče, se bo ta klub razvil v prav solidnega nogometnega predstavnika.

ZSK Hermes — motosekcija. Sestanek članstva danes od 20 v restavraciji Na-Na na Tyrševi cesti. Važno zaradi dirk v Zagrebu. Vabileni. — Načelnik.

Dobro, poceni in solidno Vam postrežejo naši inserenti!

tiče navadno neprijetna razglabljanja. Sem že zasedel stolček ubogega grešnika, lahko začneš.

»Ah, če se mi tako rogaš in se z menoj igrčkaš, kako si naj vendar upam? Saj se ne prestanem igrati z menoj, ti in tvoji teti. In prav imate!... Jaz sem bedast otrok. Sem tako neumna, kot sem dolga. Ko sem bila še majhna, so se mi vsi smejali. Samo ti ne, Harro. Ti ne! In zato sem te vzljubila, Harro, čemu si se pridružil onim drugim?«

Harra zalije rdečica. Povesi glavo in stoji pred temi milimi, sivimi, prosečimi očmi kot okaran deček.

Rožamarija, šlo je tako laže. Meni je zadalo to mnogo boli. Tega seveda ti ne moreš vedeti. Ali sem ti s tem res storil krivico? Pustil sem te v tvoji srečni otroški nevednosti.

»Ni ti treba ničesar več prikrivati! Harro! Povej mi, Harro, čemu nisi imela žena? Je li kaj na meni, kar to onemogoča?«

Harro se je hudo ustrašil.

»Ti vendar nisi o tem že dalj časa razmišljala?«

To bi me silno bolelo. Moja Roža, moja uboga Roža! Ne, to je vse tako preprosto! Ti si se premislila in moram ti priznati. Ni še dolgo od tega, kar smo te komaj rešili smrti! Kako strašno, če bi te spravil v nevarnost! Zadal bi s tem najhujšo rano samemu sebi. Ne morem! V marsičem sem strahopeten. Koliko me je stalo v Bordigheri, ko sem te videl ležati kot ubogo, zmuceno senco, tega ne boš nikdar doumela. Ti nisi marala več ostati v Braunecku, ti si me prosila... Zato sem predlagal tvojemu očetu, da boš pri meni, kot bi bila pri meni dušica. Dal sem mu častno besedo! Da sem ti s tem povzročil bridke ure...!

»O Harro kako se moram pred teboj sramovati! O Harro, kako sem srečna in kako hudo me je eram! In slutim, da se niti ne zavedam, kako se moram sramovati. Ves ta čas sem živela po tvoji dobrotljivosti.«

Harro jo je objel s svojo roko ter ji nežno božal lase.

skoz žilje rožnega grma, dokler ne doseže bledega brsta na vrhu, ki mahoma zardi.

Ko se bo pa zvečerilo, bo prišel gospodar vrta in bo vprašal:

»Duša, kako je s tvojim vrtnom, ki sem ti ga izročil, da gojiš v njem lepe cvetke? Cveti tvoj rožni grm, ki ti ga je vzbudil moj dih v globini vrta?«

Duša mu bo pa vsa užalostena odgovorila: »Gospod, moja vrata je omočena s solzami, moji sivi ptički ne pojo, moje lilije je zlomilo in strlo kamenje, jih ranile puščice, ki so jih metali v moj vrtn. Moja ljubljena roža pa stoji v goščavi, kjer je vrta moja najgostejša.«

In pogled iz gospodarjevih oči bo ošinil vrtn duše. In brž bo prodiril sijaj ekotnega drevesa, od vsake veje in vejice bo kapljalo in na mokri travi se bodo zablistali demanti. Sivi ptiči bodo zažgoleli ter postali elavčki z zahvalno pesmijo. Zlomljene lilije se bodo zopet vzravale. Roža ljubezni pa, ki je bila dušno kri, bo odprla svojo brst in zažarela v škrlatni krasoti in njen vonj bo napolnjeval vrtn. In temna voda, ki se pomika k prestolu večnosti, bo začela žuboreti.

In potem bo duša brž okrevala.

Grad molka, v oktobru šestnajsto dva in sedemdeset, ko sem postala dvajset let stara, v četrtem mesecu moje bolesti.

Tedaj je Harro s skrbnimi rokami vse popravil ter ponese knjigo z vsem drugim vred v svojo omaro ter jo zaklenil.

Rožamarijo pa je vzel za roko ter jo vedel v sobo za kuhanje. Tu sta sedela nekaj časa molče drug ob drugem, dokler ni Harro ljubeznivo izpregovoril:

»Vrniva se v dvajseto stoletje. Morebiti bi bilo bolje, če bi pustila to starino v miru. Klicati duhove ni vendar nikdar dobro delo! Sicer mi pa še nisi povedala, česa si se domislila.«

»Jaz sem danes toliko razmišljala, Harro, in moram na vsak način še s teboj govoriti.«

»To nekam nevarno domi. — Za tem uvodom

note. Ivan Friderik bi to imenoval motiv. Dva motiva, eden za njega, drugi za njo... Ze zopet si ne znava pomagati, Rožamarija!

Toda tole bo pa gotovo od nje! Roža, če moreš to gladko citati — prosim, beril!

»Prav gotovo zopet kak motiv,« reče Rožamarija. Pisava je tako čista in jasna, da čitanje ne povzroča nikakih težkoč.

»Poslušaj torej motiv, Harro:

»Trpljenje in molk, okras sta erca. Tam biva ljubezen in Bog je doma.«

Vidiš, Harro, da je o tem vedela! In Rožamarija čita dalje:

»Duša hodi po vrtnu, kjer je trava rosna od premnogih solza, kjer črna visoka drevesa pijejo sončne žarke, kjer mnogi sivi ptiči molče sede na povsehnih vejah, kjer grmičje in trava in sleherni cvetka nosi svoje bisere. Tam se pomika temna voda, ki ne pljuska in ne šumi in s svojimi mirnim tokom ziblje bičje ob obrežju.

In duša se zavije v tenco in kloni glavo in skrivna rane, ki so ji jih zadale strupene puščice zunaj stoječih. Tako se spreha duša skozi vrtn, mimo sivih ptic, ki ne pojo, ob potoku, ki ne šumi in mimo lilij, ki nosijo ob svojih zlatih nitkah roso trpljenja. In globoko v vrtn, kjer stoji najvišja drevesa in ki mečejo največjo senco boli in trpljenja, stoji rožni grm z blede brstjo na vrhu.

Ko zazre duša rožni grm, ga ogovori: »O ti moja ljubljena roža, kako blede si in stojis v senci, kjer te ne zadene niti en sončni žarek. In vendar bi te morala obsevati jutranja zarja, te ogrevati poldnevni sončni žarek, te poljubljati zahajajoče sonce in zadržati bi prijetneje od vseh cvetlic na vrtnu.«

Kar se skloni duša nad grmom, ostrno trnje se zarije v njene prsi in njena rdeča topla kri teče

Državna razredna loterija

Cenjene igralce obveščamo, da smo prejeli
srečke za 35. kolo
in se priporočamo za cenjena naročila.

Cene srečkam: cela Din 200'—, polovica Din 100'—, četrtinka Din 50'—.

Slovenska banka d.d., Ljubljana

Krekov trg 10

Pooblašćena kolektura Držav. razredne loterije

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1'—; ženićovanijski oglas Din 2'—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10'—. Mali oglas se plaćujejo takoj pri naroćilu. — Pri oglasih reklamnega znaćaja se računa enokolonska 3 mm vsoka pelićna vrstica po Din 2'50. Za plemene odgovore glede malih oglasov treba priložit znamke.

Službe išćejo

Trgovski pomoćnik
već mešane stroke, želi premeniti službo. Gre tu di en mesec brezplaćno. Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dober prodajalec« št. 15.000. (a)

Natakarica
19 let stara, pridna, poštena, simpatićna, išće službo v hotelu ali boljši gostilni; zmoćna tudi za plaćilno. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 15.117. (a)

Službodobe

Mizarske pomoćnike
za furnirano delo sprejme A. Amann, Trzilić. (b)

Srećke!
Prodajalci sreć razredne loterije se išćejo pod ugodnimi pogoji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 13.945. (b)

Mlinar

samski, pridn in pošten, se takoj sprejme. Krevsov valjćni mlin, škojja Loka. (b)

Iščemo

mlajše izučene šivilje za priućeje male konfekcije. Šmartinska cesta 10, dvorišće, levo. (b)

Prodajalca

špecerijske stroke na deželi, zmoćnega kavcije sprejmemo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Takoj« št. 15.150. (b)

Lepa eksistenca

se nudi mlademu gospodu, ki bi prevzel prodajo avtomobilov za renomirano nemško tvrdko. — Predpogoj znanje šofiranja in lep nastop. Predvajalni voz brezplaćno na razpolago. Interesenti naj pošljejo svoje ponudbe z osebnimi in podatki o došedanjih zaposlitvi in fotografijo upravi »Slov.« pod zn. »Lepa bodoćnost« št. 15.202. (b)

Dobrega prodajalca

za špecerijo in delikateso išćem. — Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Špecerija« št. 15.189 (b)

Dekle

srednjih let, vajeno samostojnega gospodinjstva in mešćanske kuhe, pošteno in zanesljivo, dobi službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod 14.995. b

Šofer

za tovorni diesel, mlajši, samski, trezn in pošten, takoj sprejme. Prednost imajo, kateri so bili v trgovini. Ponudbe na K. Koželj nasl., Trzilić. b

Služkinjo

pridno, zvesto, ki je za notranje in zunanje delo, takoj sprejme. Mesećna plaća 150 din. — Murko, gostilničar, Pobrežje pri Mariboru, Aleksandrova cesta 54. (b)

Čitajte in širite

»Slovenca«

Pouk

Tećaji nemščine
v Delavski zbornici, Većerni za odrasle, dnevni za mladino. IV. stopnišće pritišće levo. (Iz Copove ulice, pred kavarno). (u)

Revna dijakinja

trgovske šole v Ljubljani instruiru dijaka (-injo) mešćanske šole za prsto stanovanje. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pridna« 14.992. (u)

Krojni tećaj

v damskem salonu
Jožice Kumelj
jamći popoln uspeh. Cena tećaja Din 250'—
Prićetek 4. okt. — prijave Ljubljana
Židovska ulica 3/III.

Kupimo

Železno blagajno
dvotresorno, kupimo. Ponudbe »Kmetijski nabavni in prodajni zdrućje« v Izlakah. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Prodamo

Novo dalmatinske fige
prvovrstne, in brinje po najnižji ceni imamo na zalogi. Sever & Komp., Ljubljana. (l)

Najboljši trboveljski premog

brez prahu
koks, suha drva
I. Pogaćnik
Šohorićeva 3 Telefon 20-59

Kupujte pri naših inserentih

Vajenci

Ućenko
za trgovino z mešanim blagom na deželi, iz dobre kršćanske hiše, pridno, pošteno in dela vajeno, takoj sprejemem z vsjo oskrbo v hiši. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Pridna in poštena« 15.194. (v)

Posestva

Hiša s pekarno
zaradi smrtneća primera po ugodni ceni naprodaj. Dobro vpeljana tudi z domaćim kruhom (Šćerbrot). Ivan Glas, pekarna, Pobrežje pri Mariboru, Gosposvetska c. (p)

Kunaver Ludvik

graćbeno-strokovno nabraćen posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 27-33, ima naprodaj večje številu parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblašćen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplaćno na razpolago. (p)

Stanovanja

Dvosobna stanovanja
z vsem komfortom oddam v Igriški ulici. Istotam oddam tudi lokale. Poizve se v Gregorićevi ulici 17 b, pritišćeje. (ć)

Glasba

Piano
svetovne znamke, zelo dobro ohranjen, naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 15.201. (ć)

Denar

Vrednostne papirje vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani. Krekov trg 10, tel. 27-63.

BANĆNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA
MARIBOR
Aleksandrova ulica št. 40
vnovćuje
HRANILNE VLOGE
bank in hranilnic
kupuje
vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

Iščem

serioznega tiheća združabnika zaradi razširitve že mnogo let obstojećega trgovskega in industrijskeća podjetja. Potreben kapital 500.000 din s knjižico Ljubljanske kreditne banke in 300.000 din v gotovini. — Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Seriosen sodružabnik«. d

HRANILNE KNJIŽICE

vrednostne papirje vnovćuje po najboljši ceni in takojšnjemu izplaćilu — izposluje vse banćne denarne, kreditne in blagovne posle
najkulantneće

ALOJZIJ PLANINSEK

trg. ug. banćnih poslov
Ljubljana, Beethovnova ulica 14-1 — telefon 35-10

Objave

Ćastna izjava!
Zupanek Jurij, posestnik, Klanc št. 68, p. Dobrna, obzalućem, da sem gosp. Podvršana Antona, pos. Klanc št. 34, p. Dobrna, dne 7. sept. 1937 razzalić z nedostojnimi psokvami in se mu zahvaljućem, da odstopa od sodnega prećona zoper mene. — Zupanek Jurij. (o)

„ZEPHIR“-PEĆ

greje z

10 kg drv ur 24

Zapomnite si to dobro! Ker so drva letos draga.

Zahtevajte brezplaćne prospekte od tvornice „ZEPHIR“ d.d., Subotica

Samoprodaja za:
Ljubljano: Venceslav Breznik,
Ćelije: D. Rakusch,
Maribor: Pinter & Lenard

Razno

Holandske cvetne gomolje hijacint, tulipanov, narcis, krokusov itd, nudi Sever & Komp., Ljubljana. (r)

Poizvedbe

Za zgubljeno torbo
z ginekološko-kirurgićnimi instrumenti plaćam najditelju 400 din nagrade. Dr. Matjašić, Maribor; Glavni trg 4. (o)

Prvorazreden trgovski lokal

(Bonboniera)

v centru mesta, z doćbrim prometom, naprodaj z vsjo opremo in zalogo. Reflektantji naj sporoće svoje naslove upravi »Slovenca« pod »130.000«. Posredovalci izkljućeni.

Šolske potrebšćine

zvezke, mape, risalne bloke in deske, risalno orodje, peresa navadna in nalivna, peresnike in peresnice, svinćnike, nahrbtnike, aktovke itd. kupite najceneje v trgovini

H. NIĆMAN, LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica 2

IVAN RAKOVEĆ

SODNIJSKI URADNIK V POKOJU

POGREB BO V TOREK, 21. SEPTEMBRA OB POL 5 POPOLDNE IZ HIŠE V VRHOVĆEVI ULICI ŠTEV. 9.

CIRILA IN IVA, HĆERKI

MAROLT NANDE

POGREB DRAGEGA POKOJNIKA BO V TOREK, 21. SEPTEMBRA OB TREH POPOLDNE IZPRED SOKOLSKEGA DOMA NA TABORU. Vestnega in vzornega vzgojitelja in predstojnika ohranimo v trajnem spominu!
V Ljubljani, dne 20. septembra 1937.

Leo Jelovšek

lesni trgoveć v Dol. Logatecu

Pogreb bo v torek, 21. septembra ob 16 izpred mrtvaške veće splošne bolnišnice na pokopališće k Sv. Križu.

Ljubljana-Vrhnika, dne 19. septembra 1937.

Vera Jelovšek roj. Buloveć, soproga; Valentina Jelovšek, mati; Marija Legvart in Ema Pollak, sestri.

Nande Marolt

direktor drć. ućiteljske šole, odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje

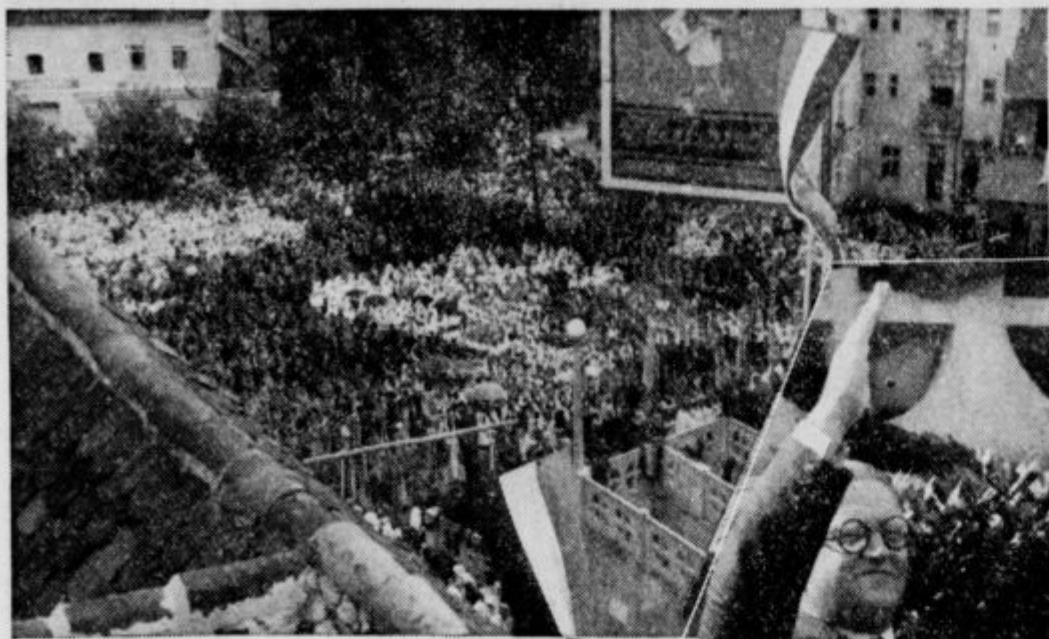
je 19. t. m. previden s tolažili svete vere mirno umrl. Pogreb drageća pokojnika bo v torek 21. t. m. ob 3 pop. izpred sokolskeća doma na Taboru na pokopališće k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 20. septembra 1937.

Meta Marolt roj. Smutka, žena; Marko, sin; Ivan, nećak; Ana Smutka, tašća; Ervin Smutka, svak, in ostalo sorodstvo.

Zmagoslavje slovenske mladine v Ptuj

12 tisočem zborovalcev govori minister dr. Krek in minister za telesno vzgojo dr. Rogič

Na desni: Minister dr. Rogič govori množicam v Ptuj. — Zgoraj: Del množice na zborovališču.

Ljubljana, 20. septembra.

»Ponedeljski Slovenec« je objavil obširno poročilo o veličastnem taboru v Ptuj, ki je zapečatil trimesečni pohod obnovljene katoliške prosvete po slovenski zemlji. Skoro vsa Slovenija je poslala svoje zastopnike na to mogočno manifestacijo, jedro udeležencev pa so bili naši zavedni štajerci s Ptujkega polja, Slovenskih goric in Halož. Dvanajsttisočglava množica fantov in deklet, mož in žena se je sprostila v pristnem narodnem navdušenju, ki se je pokazalo zdaj v grobni tiho in vztrajni pozornosti, s katero je sledila izvajanjem govornikov, zlasti obeh ministrov, zdaj v mogočnem odobravanju in vzklikih slovenskim evetinjam. Ptuj je naravnost grmel, kakor bi se tresli njegovi temelji.

Na predvečer slovesnosti je bila po ptujskih ulicah baklada s tremi godbami, ki se je zaključila s podoknico kumici novega prapora ptujkega prosvetnega društva g. dr. Vidičević. Bakladi sta prisostvovala ministru dr. Rogič in dr. Krek.

V nedeljo pa se je tabor začel z veličastnim manifestacijskim sprevodom, ki je bil največji, kar smo jih letos doživeli. Nad 5000 udeležencev je korakalo v njem, razdeljenih v pester skupine. Poseben sijaj so dale sprevedu krasne zastave prosvetnih društev in fantovskih odsekov, ki jih je bilo v sprevedu 40. Spreved je defilirala mimo balkona na ptujskem magistratu, kjer sta stala oba ministra in drugi odličniki. Udeleženci v sprevedu so ju navdušeno pozdravljali in vzklikali kralju, državi, svojim voditeljem ter peli naše pesmi. Spreved se je zli na prostoren trg za prostijsko cerkvijo, kjer so se med tem zbrale množice, ki niso našle mesta v sprevedu.

Toplo pozdravljen z belimi robci je pristopil k oltarju lavantinski vladika dr. Ivan Tomažič, ki je najprej blagoslovil novi prapor ptujkega prosvetnega društva. Nato je vladika daroval av. mašo, med katero je imel na zbrane krasen govor o pomenu katoliške prosvete za naš narod. Med mašo je krasno prepeval 300 pevcev in pevk močan zbor pod vodstvom organista g. Frasa.

Po maši je začel tabor prof. Alič, ki je prebral brzojavke na najvišja mesta ter nato pozdravil oba ministra ter druge odličnike. Brzojavno sta pozdravila tabor minister dr. Korošec in ban dr. Natlačen. Po prečitaniu brzojavke kralju Petru II. je vsa množica s spremljevanjem godbe zapela državno himno.

Kot prvi govornik je nato nastopil minister dr. Krek, ki je bil v kroju slovenskih fantov.

Govor ministra dr. Kreka

Minister dr. Miha Krek je v svojem sijajnem govoru, ki ga je množica z največjim navdušenjem sprejela, naglašal simbolični pomen celjskega in ptujkega tabora za slovenski prosvetni program. Nato je govoril o slovenski narodni ideji, nakar je naglasil tele tehtne in pomembne misli:

Ce ne bi bili Slovenci, bi tudi ne mogli biti Jugoslavlani, če ne bi bili navdušeni Slovenci, ne bi imeli moči za žrtve, ki so bile potrebne za urednitvev jugoslovanskega programa.

Narodna zavest, narodno prepričanje in navdušenje je del značaja človekovega, del značaja narodovega. Če kdorkoli ta značaj pokvari, je pokvarjeno vse narodno prepričanje.

Slovenstvo in jugoslovanstvo tega naroda na severnih mejah Jugoslavije sta življensko med seboj vezani lastnosti, ki druga brez druge ne moreta obstojati. Bridko se motijo tisti, ki mislijo, da koristijo jugoslovanstvu, če škodujejo slovenstvu. Nasprotno: vsaka nacionalna prosveta, ki okrnjuje slovenski bistveni del naše kulture, nas dela za invalide jugoslovanske narodne misli. Samo značajni, zvesti ljudje morejo biti koristni nacionalni delavci. Le narod takih mož in žena more biti dejavno državnotvoren narod. Če pa učiš ta narod, da naj bo sam sebi nezvest, naj negira svoje lastne bistvene naravne lastnosti, da zaničuje sam sebe, potem kvariš značaj njegov in njegovo odpornost, njegovo zvestobo in nacionalno navdušenje ter nacionalno poštvalnost. Mi pa želimo naši narodni državi in nam samim ohraniti na teh narodnih in državnih mejah stražo značajnih mož, ki kot prepričani in navdušeni Slovenci dajo jugoslovanski narodni državi vse svoje sile, vse svoje moči in vse svoje misli za njen procvit in blagostanje.

Od Celja do Ptuj! Celjski tabor bo ostal zgodovinski predvsem radi silne duhovne oporoke, ki nam jo je tam govoril sedaj že pokojni nadškof dr. Jeglič. Danes smo v Ptuj posvetili novo zastavo prosvetnega društva služabniku božjemu Antonu Martinu Slomšku. Duhovno vzgojni program je obsežen v dveh besedah: od Slomška do Jegliča, od Jegliča do Slomška.

Današnji tabor v Ptuj pa je posebno značilen, ker mu prisostvuje vrhovni predstavnik državne uprave za telesno vzgojo minister dr. Josip Rogič in drugi predstavniki in strokovnjaki tega ministrstva. Zato je prav, da danes povemo in podčrtamo naše telesno-vzgojno delo, naše za-

hleve ter tozadevni naš namen in program. Zapisali smo, oblasti smo predložili in

danesh ponovno izpovedujemo:

Hočemo v naši prosvetni organizaciji gojiti telesno vzgojo naše mladine. Telesno vzgojo izvršujemo in jo bomo izvrševali vestno po določilih zakona, v njegovem duhu in namenu. Nič drugega ne želimo, kot to, da bi bila naša mladina zdrava in krepka, da bi sistematična telesna izurjenost in utrjenost dala novo odpornejšo generacijo v korist naših družin, naših domov, naše slovenske skupnosti ter v povečanje moči in sile naše države in njene narodne vojske.

Tistim, ki nas po strani gledajo, pa pri tej priliki moramo povedati tole:

V Jugoslaviji nimamo zakona, ki bi katerikoli telesno-vzgojni organizaciji dajal monopol nad telesno vzgojo mladine. Niti po besedilu, niti po duhu naših zakonov niso telesno-vzgojne organizacije razdeljene med privilegirane in zastopljene. Tako tiste organizacije, ki so že po besedilu zakona samega označene kot telesno-vzgojne, kakor tiste, ki si pridobijo ta značaj, ker so izpolnile vse pogoje, ki jih zakon zahteva, vse so popolnoma enakopravne. Naša organizacija je zakonitim pogojem zadostila. Zakonito odobrena je naša pravila, potrjena je naša uniforma, je naš program, naša organizacija in način dela. Delujemo javno in vabimo in želimo, da nas vidijo predstavniki vseh državnih oblasti, ki imajo skrb za telesno vzgojo v svojem delokrogu. Najrečnejši smo bili, da je pri našem celjskem taboru prisostvoval zastopnik Njegovega Veličanstva kralja. Navdušenje je prekipelo, ko sta v Kranju gledala naše vrste Nj. Vis. knez namestnik Pavle in Njeno Vis. kneginja Olga. Na naših taborih smo imeli večkrat srečno priložnost pozdravljati člane kr. vlade. Zastopniki naše hlabre vojske in vojniki mesta Celja in drugih krajev so imeli priliko videti, koliko je naša mladina pridobila v par mesecih sistematičnih telesnih vaj in občutiti kako lepa je ljubezen med našimi fanti in tistimi, ki kot vojniki kralju služijo. Povsod so častniki in drugi predstavniki jugoslovanske obrambne sile lahko ugotovili, da se po naših telovadnicah in telovadiščih res mnogo in pridno dela in da dosega naša fantje in naša dekleta velike uspehe v vseh panogah športa in splošne telesne vzgoje. Zdrava duša v zdravem telesu. Naša mladina se pri nas uči ljubezni do svojega kralja, kraljevskega doma in ljubezni do domovine. Ta ljubezen in zvestoba sta naše prepričanje, neomahljivo zasidrano v naši vesti ter doživeto v krepkih značajih, ki se v naši organizaciji izoblikujejo. Vse naše delo, vsi naši nastopi so in bodo taki, da bomo vselej dostojni najvišjega pokroviteljstva, pod katerim delujemo. Zavedamo se najvišje časti, ki jo na-

ša prosvetna organizacija uživa s pokroviteljstvom člana kraljevskega doma, Nj. Vis. kraljeviča Andreja. Prisotnemu ministru dr. Rogiču pa tu slovesno obljubljam, da bomo vedno tako delali za narod in državo, da bo naše delo izraz velike hvalnosti, da smo z njegovo naklonjenostjo dobili svoboden razmah in zakonito podlago svobodnega, enakopravnega udejstvovanja na polju telesne vzgoje.

Odklanjamo vsako surovost in nečastnost v tekmovalstvu. Zahtevamo za se, kakor za druge športne in telesno-vzgojne organizacije gentlemanško vzporedno delo, plemenito tekmo za splošno izpolnitev telesne vzgoje vsega naroda. Le skupna narodna in državna korist nam je pred očmi. V okviru tega našega kavalirskega stališča in ravnanja pa bomo odločno branili našo posest napram vsakomur, ki bi nas hotel podcenjevati. Mi se zavedamo in zahtevamo, da vsak upošteva, da smo zakonito priznana, z vsemi drugimi enakopravna, telesno-vzgojna organizacija. Že v par mesecih smo zbrali tako številno članstvo in pokazali v vseh panogah telesne vzgoje tako velik napredek, da smo si osvojili po moči in številnosti ter splošni pomembnosti v naši banovini med Slovenci prvo mesto. Kakor odločno odklanjamo vsako zastopljanje in podcenjevanje, tako smo širokogrudni in poštvalni, vsakomur na razpolago, kdorkoli potrebuje naših moči in sil za splosne narodne in državne cilje.

V vsem našem življenju in delovanju imamo pred očmi le naše geslo: Bog in domovina!

Njegov govor je množica neprestano prekinjala z aplavzi, katerih je bil zlasti deležen minister dr. Rogič, ki je tudi etopil pred mikrofonom in pozdravil množico.

Kot zadnji govornik je nastopil dr. Hohnjec, nakar je bilo zborovanje zaključeno s himno »Posvobod Boga«, ki jo je veličastno pela vsa množica.

Telovadni nastop

Dopoldanskemu zborovanju je bilo vreme izredno naklonjeno, okrog 2. pa se je zlija nad Ptujem in okolico močna ploha, ki je trajala do pol 4. Telovadni nastop na prostem, ki je bil napovedan za tretjo uro, je bil resno ogrožen. Toda kljub plohi se je ob 3. popoldne zbrala na telovadišču večtisočglava množica, na čelu z obema ministroma. Telovadci in telovadke se niso ustrašili dežja. Zdeli so se izvajanjem sporeda z rahlim upanjem, da se bo ploha vendar unesla. In res, komaj so minile prve tri točke, je dež prenehal in posijalo je solnce, tako da se je ostali spored odvijal brez vsakih vremenskih motenj.

Nastop naših fantov in deklet je bil res krasen. Ptujsko okrožje se je zanj temeljito pripravilo, pomogli pa so jim tudi številni telovadci iz Ljubljane. Vsaka točka je užigala viharje odobravanja. Ljudje so zdaj občudovali strumen in udaren nastop mladcev in članov, zdaj se divili gracioznim gibom mladenk in članic, zdaj zadrževali sapo ob vratolomnih vajah mednarodne vrste na orodju. Minister dr. Rogič, ki je ves čas z največjo pozornostjo sledil telovadnemu nastopu, je bil navdušen in očaran ter ni varčeval z dragocenimi priznanji.

Priznanje načelnika g. Aračiča

Po telovadnem nastopu je najprej povzel besedo načelnik v ministrstvu za telesno vzgojo g. Aračič, ki je zbrano slovensko mladino navduševal k nadaljevanju njenega dela na telesnovzgojnem polju. Izrazil je občudovanje nad tem krasnim nastopom ter slednjič poudaril, kako bi bilo potrebno, da bi slovenski katoliški telovadci in telovadkinje nastopili v Belgradu, da bi tudi bratje Srbi videli, kako slovenska mladina ustvarja na telesnokulturnem polju. Svoj govor je zaključil s pozdravom: »Bog živi!«

Minister dr. Rogič v Celju

Celje, 20. septembra.

Danes dopoldne ob pol 10 je obiskal Celje minister za telesno vzgojo naroda dr. Rogič. Na potu iz Maribora v Celje sta ga spremljala šef kabineta Aračič in šef strokovnega oddelka prof. Uloga. Avtomobil se je ustavil pred mestnim magistratom, kjer je sprejel visokega gosta v imenu Celja mestni župan g. Mihelič, okr. načelnik g. dr. Zobeč, predstojnik mestne policije g. Törner ter zastopniki telovadnih in športnih društev, skavtov in gasilev.

Na dvorišču mestnega magistrata je pozdravil g. ministra poveljnik gasilske čete g. Kosir, ki je pred četo raportiral g. ministru. G. minister je pozdravil gasilce z »Bog vam pomagao«, nakar so gasilci enoglasno odzdravili »Bog ti pomagao!«

Dekleta ptujkega polja v sprevedu.

Zobna prevlaka je ravnotako odvratna kakor nevarna.

Zobno prevlako zoprne barve, ki polagoma načenja zobno sklenino, lahko odstranimo na najenostavnejši način.

Zjutraj kot prvo, očistimo si temeljito zobe s Chlorodontovo zobno pasto. Chlorodont, ta prijetno osvežujoča metvična zobna pasta, napravi s svojo močno, toda neškodljivo čistilnostjo zobe bleščeče bele in s tem vsak obraz privlačen in lep.

Zvečer kot zadnje, očistite si brezpogojno predno greste spat ostanke jedil izmed zob, s tem da jih še enkrat temeljito očistite z zobno pasto Chlorodont.

Peneči ali ne peneči se Chlorodont, obe kvaliteti sta enako dobri. Domači proizvod. Zadostuje ako le trikrat vrizgnemo ustno vodo Chlorodont v kozarec s čim se poveča osvežujoči učinek redne zobne in ustne nege s Chlorodontom.

Govor g. Aračiča je vzbudil dolgotrajen vihar navdušenja in množica je ponovno vzklikala ministru dr. Rogiču.

Toplo pozdravljen je nato spregovoril predsednik Zveze fantovskih odsekov

dr. Stanislav Žitko

Pozdravil je zbrane fante in dekleta v imenu Zveze ter jim čestital k uspehom, ki so jih pokazali. Zdrav duh v zdravem telesu je tudi naše geslo. Hočemo, da postanemo močni borci za duhovne vzore, hočemo, da je tudi naše telo močno in odporno, hočemo biti zdravi, disciplinirani in močni. Hočemo, da sta narod kot celota in država zdrava, močna in odporna. Zato pa morajo biti posamezniki močni zdravi in odporni. Na tem polju je veliko poslanstvo naše Zveze fantovskih odsekov. V kratkem času njenega udejstvovanja so se pod njenim okriljem po vsej Sloveniji zbrale številne vrste naših fantov-telovadcev, ki so se z vso vneto in resnostjo posvetili telesnovzgojnemu delu. Objubimo, da bo storil vsak, kar je v njegovih močeh, da se to delo nadaljuje in da bo naša Zveza korakala od uspehov do uspehov. Ministru dr. Rogiču in njegovemu spremstvu pa se iskreno zahvaljujemo, da so s svojim obiskom počastili našo prireditel. Prosimo naklonjenosti, da bo državna oblast pravično priznala pomen našega dela za domovino.

Z dolgotrajnimi ovacijami ministru dr. Rogiču je bil krasno uspel telovadni nastop zaključen.

Ministra dr. Rogič in dr. Krek gledata spreved mladine v Ptuj.

Ogledal si je tudi gasilski dom, kjer je občudoval vzorni red v gasilskih prostorih. Nato je v spremstvu g. župana odšel v sejno dvorano mestnega načelnstva. Tu so se mu predstavili zastopniki: predsednik Fantovske podzveze g. prof. Bitenc, predsednik Sokola g. dr. Hrašovec in zastopniki štirih športnih društev, Skavtov in gasilev. Sprejeto je bilo g. župana Miheliča, ki je v toplih besedah pozdravil g. ministra ter naglašal važnost telesne vzgoje za bodočnost naroda in države.

G. minister se je zahvalil: Spoštovana gospoda! Ko vas vidim zbrane za skupne interese našega naroda, vas prosim, gospodje predstavniki, kakor tudi zastopnike telovadnih in športnih društev ter gasilev, da kakor danes skupaj zbrani, skupno delate in se žrtvujete, da rešimo tako važno nalogo vzgoje našega naroda, da se dvigne in okrepi naša mladina, da bo čvrsta, da bo čvrsta naša domovina Jugoslavija. Povsod in vedno vam hočem pomagati, kjer in kolikor mi bo v moči. Presenečen sem nad toliko ureditvijo telovadnih in športnih društev v Sloveniji in nikoli ne bom pozabil lepih in ljubeznivih sprejemov v vaši lepi Sloveniji. Zahvaljujem se vam za ljubezniv sprejem in vas najlepše pozdravljam.

Nato se je podal g. minister v spremstvu g. župana, g. okrajnega načelnika dr. Zobeč, predstojnika mestne policije g. Törnerja in g. prof. Bitene v hotel Evropo, kjer se je g. minister zamudil četrte ure. Pet minut pred pol 11 pa se je odpeljal v Gornji grad.

Nemški avtomobilisti v Ljubljani

Ljubljana, 20. septembra.

Kakor smo že poročali v nedeljski številki in v »Ponedeljskem Slovincu«, so dospeli v Slovenijo v nedeljo nemški avtomobilisti. Prenočili so na Bledu, davi ob 9 pa so nadaljevali pot proti Ljubljani. Goste vodi poveljnik nemškega motorizma general Hühnlein. Kakor smo poročali, je prišlo 37 avtomobilov s skupno 83 gosti. Ljubljanski avtomobilski klub jim je okoli 11 pripravil v hotelu »Miklič« malico, nakar so avtomobilisti takoj odpotovali proti Zagrebu.

Drobne novice

Koledar

Torek, 21. septembra: Matej, apostol in evangelist; Jona, prerok.

Novi grobovi

† Župnik Martin Škerjanc. Včeraj, 20. septembra dopoldne je umrl pri Kandiji pri Novem mestu vpok. župnik Martin Škerjanc. Pokojni se je rodil v Križah na Gorenjskem dne 8. novembra 1870 in bil v mašnika posvečen dne 23. julija 1895. Kot kaplan je služboval v Trnovem na Krašu, v Zagorju ob Savi, na Jesenicah in v Moravčah, kot kurat v Harijah na Notranjskem. Nato je bil osem let župnik na Premu. Od 1. 1916 do 1919 je bil vojaški župnik pri raznih oddelkih avstrijske armade. Ko se je ob prevratu 17. pešpolk uprl v Tirolah, je pokojnik postal celo poveljnik 17. pešpolka, s katerim skupaj je bil v Italiji ujet. Nekaj mesecev je bil tudi vojaški kurat v bojih na Koroškem. L. 1919 je prišel za župnika na Rako, kjer je ostal 12 let, do svoje upokojitve, na kar se je preselil v zagrebško nadškofijo in bil župni upravitelj v Sveti Petri pri Jaskovem. — Naj v miru počiva!

† Ravnatelj Nande Marolt. V nedeljo malo predpoldne je izdihnil svojo dušo ravnatelj ljubljanskega učiteljskega g. Nande Marolt. Pokojni ravnatelj Marolt se je rodil leta 1883 v Sodražici. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, nakar je šel študirat profesuro. Od leta 1909 do 1915 je služboval na trgovski šoli v Brnu, po prevratu pa je bil imenovan za profesorja ljubljanskega učiteljskega, kjer je leta 1932 postal ravnatelj. Rajni ravnatelj Marolt je bil svetovno-nazorno in politično napredno usmerjen, vendar je bil korekten mož, ki ga je vsakdo lahko spoštoval. Zaradi njegovega plemenitega srca ga je ljubila tudi mladina. Zal pa je že dolgo močno bolehal na pljučih. Zaman je iskal zdravil za svojo bolezen. V nedeljo ob pol dvanajstih dopoldne ga je jetika položila na mrtvaški oder. Pogreb bo v torek ob 3 popoldne izpred učiteljskega. Naj mu sveti večna luč. Zaludno družini naše sožalje!

† Od dela v smrt. V soboto 18. septembra je umrl v Beču pri St. Vidu na Dolenjskem Zajec Jožef v 78. letu starosti. Zjutraj je šel s svojim sinom gospodarjem kosit semensko deteljo. Ko je pa prišel domov, mu je prišlo slabo in je hitro izdihnil. Bil je 6 let župan nekdanje občine Zagorica, ki je sedaj priključena občini Veliki Gaber. Bil je priden gospodar in globoko veren. Mir njegovi duši!

— Korulentnim in mišičastim, pri katerih se pojavljajo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izobno pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma - seveda pod nadzorstvom zdravnika - zdraviti za shujšanje. Reg. po min. sos. pol. in nar. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 33.

— Posmrtni ostanki dr. Janka Kersnika so bili v sredo 15. septembra ob navzočnosti najbližjih sorodnikov pripeljani v rodbinsko grobnico na Brdo.

— Slomškova družba. Zaradi neljube pomote v nedeljskem »Slovincu« objavljamo vnovič naše vabilo na romanje na Slomškovo grob. V Maribor se peljemo v nedeljo, 26. septembra (ne 27. septembra, kakor je stalo v »Slovincu«) z jutrajšnjim vlakom ob pol 6. V Mariboru imamo na Slomškovem grobu sv. mašo. Vračamo se po pogovoru s prvim ali drugim popoldanskim vlakom. Sestanemo se na kolodvoru v Ljubljani pred odhodom vlaka. Pričakujemo čim številnejše udeležbe. — Odbor.

— Vremenska napoved: Evropa: Depresija nad Baltskim morjem povzroča oblačno in deževno vreme v zahodni Evropi. Sneži v Alpah. Deloma oblačno v vzhodni in južni Evropi. Jugoslavija: Prevladuje deloma oblačno vreme v sredini države. Oblačno v dravski banovini, v zgornjem Primorju in na skrajnem jugu je deževalo. Toplota se je malo znižala na severni in zvišala na južni polovici. Minimalna temperatura Ljubljana 10, maksimalna Brod 32. Napoved za 21. september: Prevladovalo bo jasno vreme, nekoliko oblačno v severnih in zahodnih krajih, kjer bodo tu in tam kratkotrajne nevihte z malo dežja. Toplota se ne bo veliko spremenila.

— Rastlinska prehrana. Časovne in življenjske razmere nas silijo, da se čim bolj obračamo od samo mesne prehrane k rastlinski. Marsikatero bolezen ali prerano smrt moramo pripisati napadni prehrani. To potrjujejo razni zdravniški in znanstveni, ki so po preiskavah in slučajih iz svoje prakse dognali, da je današnji način naše prehrane za človeški organizem škodljiv. Čim več rastlinske — presne hrane dobi naše telo, tembolj bo odporno škodljivim vplivom napačne prehrane. Po drugih deželah se je ta način prehrane že močno udomačil. Slovenci pa smo dobili tako knjigo šele pred par leti pod naslovom: Prehrana po najnovejših zdravstvenih načelih. Priradila je knjigo Stefanija Humekeva, učiteljica gospodinjstva v Ljubljani, po spisih dr. med. Bircher-Bennerja in po zbirki kuharskih zapiskov ge. B. Brupbacher-Bircherjeve v Zürichu. Ima 224 strani in stane nevezana din 30, vezana din 40. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— Zbirka različnih slovenskih narodnih pesmi in sicer 16 moskih in 84 mešanih zborov, ki jo je priredil pokojni skladatelj Emil Adamič, je izšla pred par tedni v založbi pevskega zbora Glasbene Matice in stane 30 din. Narodne pesmi so obdelane v tej zbirki v lahki, prikladni koncertni obliki. marsikatera na popolnoma nov, dosedaj nenavaden način, a vendar izredno blagoljubno. Naši pevci in pevke v pevski zbori bodo našli v tej zbirki veliko gradiva za svoje koncertne in druge nastope. Naroča se pri Glasbeni Matici v Ljubljani.

— Ako želite podpisati slike od Šaliapina, boksarja Louisa, Buster Keatna, Camille Horna, Ro-

nald Colmana, Harry Bayra, pišite v mednarodnem jeziku esperanto. Jezika se naučite igrate z novo učno knjigo drž. dipl. učitelja za esp. prof. R. Rakusa. Založil in razpošilja Klub esperantistov, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 7-1. Cena 16 din.

— Za elektro popravila kličite telefon 34-21. Se priporoča elektro-podjetje Havliček Fran, Ljubljana, Sv. Petra cesta 5.

— Ali poznate revijo »Ljudski odrec?« Pravkar je izšel prvi zvezek petega letnika te edine slovenske gledališke revije. Samo kratek pregled vsebine: za sodobno pojmovanje ljudskega igralskega pomembnega elementa »Poslanstvo sodobnih ljudskih odrec«, nato nasveti za izbiro iger v predbožičnem času, nekaj iger in prizorov za čas do adventa, in bogato založene rubrike: narodni običaji, domača igrarska kronika (s statistiko predstav, poročilom o ljubljanskem Narodnem gledališču, o zvočni igri v našem radiu, o predstavah po Sloveniji), maska, odrska tehnika, kostumska priloga, razgledi itd. — vse za letno naročnino samo 80 din (šest zvezkov s skupno nad 240 stranmi). Posamezen zvezek v knjigarnah 15 din. Naročila naslavlajte »Založbi ljudskih iger«, Ljubljana.

— Za 4 dni v Gorico ali Trst ali pa še v Padovo in Benetke — na grob sv. Antona — ob rožninskem romanju na Sveto goro (z avtom) 6. do 9. oktobra; različna cena — kakor bo komu ugajalo. — Brezplačna navodila pošilja »Družina božjega svetla«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— Za Slomškovo proslavo bo učiteljsko dobrodošla knjiga »Slomšek — naš duhovni vrtnar«, napisal Etbin Boje. Dobi se še v Novi založbi, Jugoslovanski in drugih knjigarnah!

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Naši obrtniki

pri trgovskem ministru

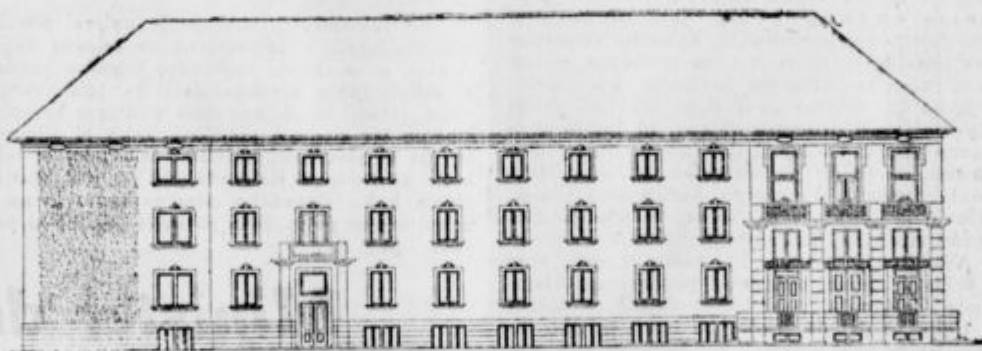
Belgrad, 20. septembra. m. Minister za trgovino in industrijo dr. Vrbanič je sprejel danes deputacijo 30 obrtnikov iz dravske banovine s podpredsednikom Zbornice za TOI g. Ogrinom. Deputacija je vodil poslanec dr. Jure Koc. Deputacija je obravnavala g. ministru želje obrtnikov dravske banovine. Obrtniki so se razgovarjali o sledečih predmetih: o zaščiti obrtniškega, o uredbi o zbornicah, o pobijanju sušmarstva in o starostnem zavarovanju obrtnikov. Minister je na izvajanja g. Ogrina izjavil: Vlada že dela na zaščiti obrtniškega in bo v najkrajšem času zadevna naredba izdana. Glede pobijanja sušmarstva je že pripravil zakonski predlog. Glede starostnega zavarovanja bo v kratkem poslan vsem zbornicam kakor tudi obrtnim odsekom skupnih zbornic osnutek uredbe o starostnem zavarovanju.

Belgrajske vesti

Belgrad, 20. septembra. m. Danes ob 5. popoldne je bil na Kolarčevi univerzi koncert malih mariborskih harmonikarjev. Harmonikarjem je dirigiral Vinko Šušteršič.

Nova važna socialna ustanova v Ljubljani

Novo zavetišče Vincencijeve konference Srca Jezusovega v Zeleni jami

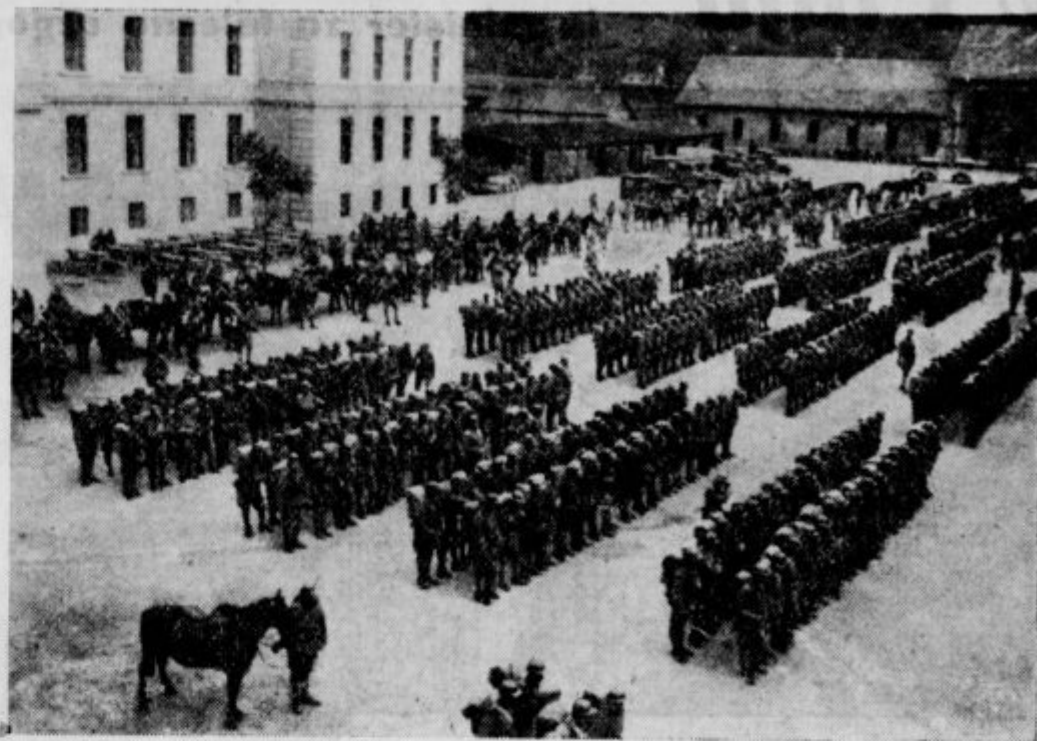

Pročelje otroškega zavetišča v Zeleni jami.

Pretekli teden so zasadili v Zeleni jami v Ljubljani prvo lopato za novo, lepo in prostorno »Otroško zavetišče Vincencijeve konference Srca Jezusovega v Zeleni jami«. Zelena jama je tisti del nekdanje mošćanske občine, ki leži med železniško progo in Šmartinsko cesto. Je najbolj izrazita delavka naselbina v Ljubljani s prav vsemi znaki delavskih naselbin: male hišice, natrpane s številnimi družinami od kleti do podstrešij. V njih pa tipični spremljevalci takih okoliščin. Če za koga, potem veljajo navadno za take naselbine beseede: car daleko — Bog visoko, kajti zanemarjene so navadno v vsakem pogledu, v dušnopastirskem in od strani javne uprave. Bivše občinske uprave so se namreč brigale za središče mesta in za južnozahodni del, a šempetrška župnija je tako velika, da je bilo vodstvo smotrenega dušnega pastirstva sploh izključeno.

Kmalu po vojni so se v mošćansko občino — v prolektarski del Ljubljane — naselili alezijanci ter skušali z vso požrtvovalnostjo pomagati na vseh poljih; toda hitro se je pokazalo, da oni ne morejo vsemu kaj. Glede na to se je že pred mnogimi leti sprožila misel, ustanoviti v tem izrazito delavskem predelu Ljubljane novo župnijo.

Pred začetkom velikih manevrov ob Kolpi

Postrojeni ljubljanski 40. pešpolk, preden je v soboto odkorakal na manevre.

Novo mesto, 20. sept. V zadnjih dnevih se je sicer mirna in tiha Dolenjska razgibala kakor še nikdar poprej. Sedaj doživlja to, kar je Gorenjska in Notranjska doživljala pred dobrimi 20 leti redno vsak dan, ko so se pomikale mogočne armade skozi naše vasi in mesta na italijansko bojišče. Čeprav ne gre pri manevrih čisto zares, so vendar vse priprave iste kakor v vojnem času. Razumljivo je, da so vrli Dolenjski deloma a strahom in deloma z veliko radovalnostjo pričakovali dolejš največjih manevrov naše vojske ter se nanje temeljito pripravili. Tudi banska uprava je izdala podrejenim oblastem vsa potrebna navodila in v kočevskem, črnomeljškem in novomeškem okraju je ban dr. Marko Natlačen s posebnim oglašom opozoril prebivalce, naj z vso ljubeznivostjo in dobrohotnostjo spremlja našo vojsko.

Številni polki, ki so prihajali dan za dnevom na Dolenjsko, so se že lepo razvrstili na dodeljene jim okolišje. Povsod jih je ljudstvo sprejemalo z ljubeznivostjo in dobrohotnostjo. Prav posebno je prebivalstvo je hotelo pomagati tam, kjer se mu je zdelo, da je to potrebno, tako da je vojaštvo v mnogih krajih prenočevalo po hlevih in pod kozolci, kar je bila nad vse ugodno v zadnjih deževnih

dneh. Na velikem ozemlju, ki se razteza od Kočevja čez južno Suho Krajino mimo Novega mesta do Mirne in Tolstege vrha, to je nad 90 km dolgem pasu, širokem do 10 km, se je doslej zbralo nad 50 tisoč vojakov, ki bodo nastopili kot severna vojska proti južni, katera se zbira na hrvaškem ozemlju.

V petek zvečer je prišel v Črnomelj tudi že vodja manevrov armadni general Milan Milovanović, ki ga je Črnomelj sprejel nad vse slovesno. Ves Črnomelj je bil v zastavah in razsvetljen. Na postaji pa so vodjo manevrov in njegov štab pozdravili zastopniki oblasti. Nato so Črnomelčani spremili z godbo v slovesnem sprevodu odlične goste skozi Črnomelj.

V zadnjih dneh so prispeli v Novo mesto tudi častniki, kateri so si danes v spremstvu konjeniškega kapetana Vukovića in topniškega kapetana Todorovića ogledali posebne priprave za velike manevre. Častniški tovariši z juga so vsi navdušeni nad valovito Dolenjsko, lepimi cestami in našimi vasi, samo čvček jim je prekiel, vseh pa jim je belokranjsko vino. Opoldne je sprejel častnike vodja manevrov armadni general Milan Milovanović v Črnomlju ter se je nad vse pohvalno izrazil o udeležbi obveznikov, ki so sez vseh krajev Slovenije udeležili stoočstno. Pravtako je zlasti naglasil požrtvovalnost naših železničarjev, ki so se kljub rednemu železniškemu prometu potrudili, da so nešteti vojaški vlaki pripeljali na Dolenjsko brez vsakršnih zamud. Poudaril je tudi, da je naše ljudstvo ljubeznivo sprejelo vojaštvo, tako da nihče ni pričakoval boljše sprejema.

V sredo se začne manevri, v torek pa bodo na obeh straneh končane poslednje priprave, ki bodo omogočile začetek vojaških operacij, ki bodo po svoji zamisli in izvedbi nekaj nad vse veličastnega. Zelen vene Gorjancev predstavlja sedaj mejo nasprotnih strank in z njim vse belokranjsko, dolenjsko in hrvaško obmejno ozemlje.

Ljubljana

1 Frančiškanska prosveta v Ljubljani bo v torek, 21. t. m. ob 20 zvečer v novi frančiškanski dvorani otvorila svojo sezijo 1937-38 s potopisnim skriptičnim predavanjem gospoda dr. P. Romana Tomina o njegovih vtihih pota Kraków — Cestonhovo — Budapešta. Krasne nove slike, Glasba. Rezervirajte si pravčasno vstopnice v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« (Frančiškanska pazaža) za sedeže po 3 din, člani z legitimacijami po 2, stojišča po 2 din, člani in dijaki z legitimacijami po 1 din. Odbor ima v svojem obsežnem programu za novo sezijo prvovrstna predavanja in prireditve, novo ustanovljena dramska družina pa bo vprizorila na našem odru okoli 10, pod strokovnim vodstvom nastudiranih ljudskih iger. Vljudno vas vabimo, da posetate vsak tork naše prosvetne večere, ki so se lanskoletnim posetnikom zelo priljubili. Užitek je poslušati v naši lepi gledališki dvorani naše prosvetne večere.

1 Tečaj za igranje v orkestru bo vodil na šoli Glasbene Matice priznani strokovnjak prof. Karel Jeraj. Namen tega tečaja je, da izvežba predvsem za sodelovanje v godalnih orkestrih številne ljubitelje glasbe, ki obvladajo svoj instrument, a nimajo iz kateregakoli vzroka dovolj vaje in prilike za orkestersko udeležbo. Prijave sprejema pisarna Glasbene Matice do 1. oktobra, nakar se takoj začne z orkestralnimi vajami, ako bo udeležba količnik dovoljna.

1 Glasbeni otroški vrtec na šoli Glasbene Matice bo začel s svojim delom 1. oktobra. Prijave sprejema pisarna.

1 Esperantski tečaj bo v Šiški v gostilni »Stara šola« vsako eredo ob 8 zvečer. Jutri prva učna ura. Poučujemo po direktni metodi brez slovnice. Učnina minimalna.

1 Z doma je odšel Dušan Kosec neznanokam. Oblečen je v rjav površnik, kratke hlače ima in naočnike. Kdor bi otroka videl, naj ga odda ali sporoči, kje se nahaja, staršem na naslov: Ivan Kosec, Ljubljana, Prisojna ulica 1.

1 Fantovski odsek — Šiška. Drevo ob 8 bo v samostanski dvorani občni zbor »Fantovskega odseka« — Šiška. Vsi fantje ste vabljeni, da se tega obnega zbora udeležite.

1 Stavbna zadruga Akademski dom v Ljubljani, Miklošičeva 5, bo sprejemala prošnje za stanovanje v domu v zim. semestru 1937-38 do 28. t. m. Prošilci naj prošnje pošiljajo na gornji naslov, priložiti pa morajo: 1. Spricvalno o viš. tečajnem izpitu, kolokvijah, ali izpitih. 2. Premoženjski izkaz. — Odbor.

1 Nočno službo imajo lekarne: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, mr. Hočvar, Celovška cesta 62 in mr. Gartus, Moste.

Vojvoda Windsorški bolan

Dunaj, 20. septembra. TG. Vojvoda Windsorški je rahlo obolen in se ni mogel z Dunaja vrniti na grad Enzesfeld kjer trenutno prebiva. Pojavilo se je slabosti srca. Poklicali so k njemu nekaj znanih zdravnikov-specialistov, da ga zdravijo.

Podmornico so hoteli ukrasti

Proti nagradi 8 milijonov din

Brest, 20. sept. b. V tukajšnji luki so imeli veliko senzacijo. Skupina 12 moških je hotela ukrasti iz luke v Brestu podmornico valencijske vlade »C3«. Med napadalci je bil tudi poveljnik uporiške podmornice »C4«. Posadka podmornice je bila na dopustu na kopnem. Na ladji je ostal samo poveljnik Fernando in 9 moških posadke. Ob 10.30 je dopolnil do podmornice čoln z 12 moški v civilu. Napadalci so takoj splezali na podmornico in šli v notranjost. Poveljnik podmornice »C4« je nagovoril poveljnika podmornice »C3« z besedami: »Izročite mi vašo podmornico in plačal vam bom 8 milijone pezeta.« Fernando je to od-

klonil, nakar so ga napadalci vrgli na tla in ga zvezali. Isto se je zgodilo z ostalimi 8 člani posadke. Mislilec, da je podmornica popolnoma v njihovih rokah, so hoteli staviti stroje v obrat. Tedaj se je nenadoma pojavil deveti mornar, ki je parkrat ustrelil med napadalce in enega usmrtil; vsi drugi pa so pobegnili. S seboj so odnesli tudi Fernando in strojnika. Republikanski mornar, ki je iznenadil napadalce, je dal takoj alarm. Policija je izvršila energično preiskavo v luki. Aretirala je šest oseb, ki so se udeležili napada. Med njimi je tudi poveljnik podmornice »C4«.